

PROTOKÓŁ KONTROLI

przeprowadzonej w Urzędzie Gminy Narew ul. Mickiewicza 101 (kod 17-210), numer statystyczny regon 000546928, zwanym dalej „Urzędem”.

Wójtem Gminy Narew od 13 grudnia 2010 r. jest Andrzej Pleskowicz. W okresie od 30 października 1998 r. do 12 grudnia 2010 r. Wójtem Gminy był Jakub Sadowski.

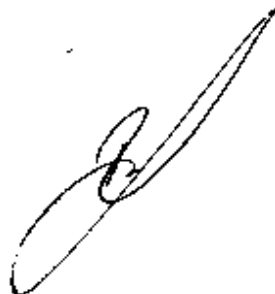
Kontrolę przeprowadził Krzysztof Gołębiewski – główny specjalista kontroli państwowej z Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 072209 z dnia 19 listopada 2010 r., w okresie od 24 listopada 2010 r. do 28 grudnia 2010 r., z przerwą w dniach: 26 i 30 listopada oraz 9-10, 14, 20, 21, 27 grudnia 2010 r. [dowód: akta kontroli, str. 1].

Kontrolą objęto prawidłowość planowania i realizacji zadań dotyczących ochrony środowiska w gminie w latach 2008-2010.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Gmina Narew, licząca 4 tys. mieszkańców, stanowi jedną największych obszarowo gmin Podlasia (242 km²). Położona jest pomiędzy dwoma parkami narodowymi tj. Białowieskim oraz Narwiańskim Parkiem Narodowym oraz Parkiem Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej. Rolę korytarza łączącego oba parki spełnia Dolina Narwi. Ponad trzydziestokilometrowy odcinek Doliny Górnej Narwi, obejmuje swoim zasięgiem 11 wsi, tj. Ordynki, Gorędy, Bruszkowszczyznę, Rybaki, Cimochy, Hajdukowszczyznę, Narew, Ancuty, Puchły, Kaczały i Koźliki. Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych dolin rzecznych w Polsce i stanowi jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich. Część gminy (2.963 ha) zajmują lasy Puszczy Białowieskiej.

Na terenie gminy występują obszary Natura 2000, w tym: obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Górnej Narwi” (PLB200007), obszar specjalnej ochrony siedlisk „Ostoja w Dolinie Górnej Narwi” (PLH200010) oraz obszar specjalnej ochrony ptaków i siedlisk „Puszcza Białowieska” (PLC200004).

1. Wypełnianie przez gminę obowiązków w zakresie planowania działań dotyczących środowiska

1.1. *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Narew* została opracowana w 2000 r. W dokumencie tym przyjęto m.in. następujące cele rozwoju gminy, a wśród nich zadania związane z ochroną środowiska i przyrody:

- rozbudowa i modernizacja gminnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizacja oświetlenia ulicznego, rozbudowa i modernizacja systemu komunikacji drogowej, budowa sieci gazociągowej na terenie gminy, scalanie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów wyłączonych z produkcji rolnej, budowa zbiorników małej retencji na rzece Rudni (we wsi Trzcianka) i Małyńce (we wsi Białki), dokonanie oceny możliwości i opłacalności pozyskiwania energii z niekonwencjonalnych źródeł, prowadzenie działań zmierzających do podniesienia stopnia czystości i estetyki objęć i gospodarstw domowych na terenie gminy (w ramach celu strategicznego pn. *„Dostosowanie poziomu infrastruktury technicznej do potrzeb i aspiracji mieszkańców, stwarzającego możliwości rozwoju gospodarczego gminy oraz zapewnienie warunków ochrony środowiska naturalnego Puszczy Białowieskiej i Doliny Narwi”*);
- prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych związanych ze świadczeniem usług turystycznych, rozwój lokalnego przetwórstwa zdrowej żywności, melioracje użytków zielonych, budowa i modernizacja istniejącej bazy noclegowo-żywnościowej, wyznaczanie terenów rekreacyjnych, aktywna promocja obiektów i walorów przyrodniczych gminy (w ramach celu strategicznego pn. *Tworzenie sprzyjających warunków do zwiększenia liczby miejsc pracy przez stymulowanie wzrostu aktywności i przedsiębiorczości społecznej wśród mieszkańców gminy, rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw związanych z produkcją rolną, hodowlą, przetwórstwem i pozyskiwaniem runa leśnego, turystyką i agroturystyką*);
- uruchomienie „zielonej szkoły” (miejsca edukacji ekologicznej) w ramach celu strategicznego pn. *Stworzenie możliwości wysokiego poziomu kształcenia dzieci i młodzieży...*) - dowód: akta kontroli, str. 2, 3-5.

Realizację wymienionych celów opisano m.in. w punktach 2.8-2.9, 2.11-2.12, 2.14-2.15, 5.2.

1.2. *Program Ochrony Środowiska Gminy Narew do roku 2012 r.* (zwany dalej *Programem*) został uchwalony przez Radę Gminy w dniu 30 września 2004 r.¹ W dokumencie tym zapisano, iż ocena realizacji określonych w nim zadań dokonywana będzie co 2 lata w celu

¹ uchwała Nr XIV/100/04

umożliwienia weryfikacji i aktualizacji *Programu*. Do dnia kontroli NIK *Program* nie był aktualizowany. Jak wyjaśnił Jakub Sadowski (Wójt Gminy Narew w okresie od 30 października 1998 r. do 12 grudnia 2010 r.): „*Życie oraz ograniczenia finansowe zweryfikowały zapisy dokumentów, dlatego niezbędna będzie niezwłoczna aktualizacja obu dokumentów przez Radę Gminy Narew*” [dowód: akta kontroli, str. 6, 7, 315].

1.3. Do projektu *Programu* nie sporządzono prognozy oddziaływania na środowisko, wymaganej w art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska² („*Poś*”). Wójt Gminy Narew Jakub Sadowski wyjaśnił, iż nie dysponował odpowiednio wykwalifikowaną kadram, dlatego też powierzył opracowywanie stosownych dokumentów specjalistycznej firmie zewnętrznej – Konsorcjum „*Eko-System – Eko-Efekt*, działając w przekonaniu, że zadanie to zostanie wykonane z należytą starannością, w szczególności w ten sposób, że zostaną w nich ujęte wszystkie obligatoryjne analizy [dowód: akta kontroli, str. 314, 318-321].

1.4. – 1.6. W *Programie* zawarto:

- diagnozę stanu środowiska³, zawierającą m.in. ocenę zasobów wodnych, warunków klimatycznych i glebowych, obszarów leśnych, a także źródła występujących zagrożeń;
- informację o obszarach i obiektach chronionych, w tym:
 - Obszarze Chronionego Krajobrazu „*Puszcza Białowieska*” – wskazano, że teren wschodniej części gminy zajmuje zwarty kompleks lasów Puszczy Ładzkiej będącej elementem Puszczy Białowieskiej. W *Programie* zawarto informację, iż flora puszczy liczy 728 gatunków roślin naczyniowych, 277 gatunków porostów i ponad 3.000 gatunków grzybów, zaś puszczańska fauna obejmuje 12.000 gatunków zwierząt, z których ponad 10.000 stanowią owady (w tym około 1.000 gatunków motyli). Zwrócono uwagę, iż spośród 62 gatunków ssaków, najbardziej popularny jest zubr,
 - Obszarze Chronionego Krajobrazu „*Dolina Narwi*” – wskazano, iż obszar ten został utworzony ze względu na unikalne walory przyrodnicze i krajobrazowe doliny, w szczególności środowiska wodno – łąkowego i bagiennego (z ostoją licznie występującego ptactwa);

² Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm. Przepis ten został uchylony z dniem 15 listopada 2008 r. przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.). Obecnie prognoz dotyczy art. 51 w/w ustawy.

³ W *Programie* uwzględniono uwarunkowania określone m.in. w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego oraz w Wojewódzkim i Powiatowym Programie Ochrony Środowiska i Planie Gospodarki Odpadami

- pomnikach przyrody, do których zaliczono grupę drzew - 15 dębów i 2 lipy we wsi Puchły.

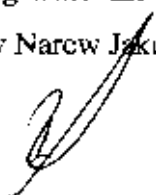
W Programie nie zawarto informacji o występowaniu na terenie gminy gatunków chronionych [dowód: akta kontroli, str. 7-20].

1.7. Stosownie do postanowień art. 17 ust. 1 w zw. art. 14 poś, w *Programie* określono priorytety i cele ekologiczne, harmonogram działań oraz planowane środki finansowe niezbędne dla osiągnięcia zakładanych w nim celów (realizację zadań omówiono w punkcie 5.2. protokołu) - dowód: akta kontroli, str. 16-18.

1.8. W *Programie* zawarto zadanie pn. *Programy rolno-środowiskowe*, należące do kompetencji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wójt Gminy Narcew wyjaśnił: „*Programy rolno-środowiskowe, których realizacja należy do ARiMR wpisano, aby nie stwarzać przeszkód formalnych do funkcjonowania tego programu. Oczywiście było dla nas jednak, że organy gminy mają zadania tylko i wyłącznie w kwestii organizacyjnej, a nie wydawania środków pomocowych dla rolników. Naszym celem było, aby jak najwięcej rolników Gminy Narcew korzystało z pomocy UE za pośrednictwem ARiMR, dlatego też organizowaliśmy szkolenia dla mieszkańców Gminy, na które zapraszaliśmy jako wykładowców pracowników ARiMR*” [dowód: akta kontroli, str. 18, 315].

1.9. W *Programie* wskazano m.in. następujące instrumenty zarządzania środowiskiem: [1] wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów, [2] stosowanie kar pieniężnych za samowolne usuwanie drzew i zakrzewień, [3] ustanawianie ograniczeń czasu pracy lub korzystania z urządzeń uciążliwych dla środowiska, [4] nakazywanie czynności ograniczających uciążliwość dla środowiska, [5] określanie warunków i wymagań wobec osób hodujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych, [6] nakazywanie wykonania zabezpieczeń wody przed zanieczyszczeniem i zakaz odprowadzania ścieków bez pozwolenia wodnoprawnego. Zwrócono także uwagę, iż na zarządzanie środowiskiem pośrednio oddziałuje również Rada Gminy, poprzez: uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uchwalanie budżetu, ustalanie zakresu działań jednostek pomocniczych, uchwalanie podatków i opłat lokalnych, w tym np. stawek za usuwanie i unieszkodliwianie odpadów, podejmowanie decyzji w sprawie współpracy z innymi jednostkami, np. w ramach związku gmin itp. [dowód: akta kontroli, str. 14-15].

1.10. W *Programie* nie określono wskaźników (mierników) realizacji poszczególnych celów. Wójt Gminy Narcew Jakub Sadowski wyjaśnił: „*Program Ochrony Środowiska Gminy Narcew*

do 2010 r. oraz Plan Gospodarki Odpadami na lata 2004 – 2014 został uchwalony przez Radę Gminy Narew zgodnie z obowiązkiem wynikającym z obowiązujących przepisów uchwałą Nr XIV 100/04 z dnia 30 września 2004 r. Odnosząc się do uwag dotyczących uchybień z zakresu braku wymaganych elementów wymienionych dokumentów pragnę wyjaśnić, że w Urzędzie Gminy Narew nie dysponowałem odpowiednio wykwalifikowaną kadrą mogącą wykonać odpowiednio zadanie, dlatego sporządzenie projektów tych planów zostało zlecone przez Gminę Narew specjalistycznej firmie zewnętrznej – Konsorcjum „Eko-System - Eko-Efekt umową z dnia 12.03.2004 r. (umowa w załączeniu). Zawierając umowę byłem w dobrej wierze że powierzone zadanie w postaci wykonania projektów wymienionych planów zostanie wykonane z należytą starannością, w szczególności w ten sposób, że zostaną w nich wszystkie obligatoryjne analizy i opisy” [dowód: akta kontroli, str. 314-315].

1.11. – 1.12. Plan Gospodarki Odpadami Gminy Narew na lata 2004-2014 (zwany dalej Planem), stanowiący integralną część Programu Ochrony Środowiska, został uchwalony przez Radę Gminy w dniu 30 września 2004 r.⁴ Do dnia kontroli NIK Plan nie był aktualizowany. Przepis art. 14 ust. 14 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach⁵ stanowi, że plany gospodarki odpadami podlegają aktualizacji nie rzadziej niż raz na 4 lata. Podając przyczyny braku aktualizacji Wójt Gminy Narew wyjaśnił jak w punkcie 1.2 protokołu [dowód: akta kontroli, str. 6, 315].

1.13. Do projektu Planu nie sporządzono prognozy oddziaływania na środowisko, wymaganej w art. 41 ust. 1 w związku z art. 40 Poś. Wójt Gminy Narew wyjaśnił: „Pragnę zaznaczyć, że analizując jakie elementy powinny znaleźć się w programach wymóg z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska interpretowaliśmy w ten sposób, że dotyczy on wszelkich programów mogących pogorszyć stan środowiska (np. przepis ten wymienia programy w zakresie gospodarki przemysłowej), natomiast celem Programu Ochrony Środowiska Gminy Narew i Planu Gospodarki Odpadami jest poprawa stanu środowiska. W moim przekonaniu należało nie tylko ograniczać się do wykładni językowej cyt. przepisu, lecz dokonać jej wykładni celowościowej. Dodatkowe odpłatne zlecenie opracowania prognoz oddziaływania na środowisko byłoby objawem niegospodarności ze strony Gminy Narew” [dowód: akta kontroli, str. 314].

⁴ uchwała wymieniona w przypisie 1.

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.

1.14. W *Planie* zawarto m.in. następujące informacje wymagane w art. 14 ust. 2 ustawy o odpadach:

- opis aktualnego stanu gospodarki odpadami;
- cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia;
- prognozowane zmiany w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami;
- zadania, których realizacja zapewni poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami;
- rodzaj przedsięwzięć i harmonogram ich realizacji;
- instrumenty finansowe służące realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami, ze wskazaniem źródeł finansowania oraz harmonogramu rzeczowo-finansowego planowanych działań, zmierzających do zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz prawidłowego gospodarowania nimi, w tym ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji zawartych w odpadach komunalnych kierowanych na składowiska;
- system gospodarowania odpadami;
- system monitoringu i sposób oceny realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami [dowód: akta kontroli, str. 21-29].

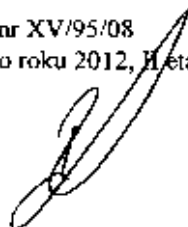
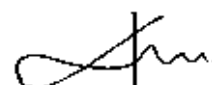
1.15. W *Planie* określono procentowe wskaźniki realizacji poszczególnych zadań, w tym dotyczące stopnia objęcia mieszkańców systemem zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych i poziomu odzysku poszczególnych kategorii odpadów (co opisane zostało w punkcie 5.7. protokołu) - dowód: akta kontroli, str. 26.

1.16. 1-17. Uchwałą z dnia 14 maja 2008 r. Rada Gminy przyjęła *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Narew na lata 2007 – 2032*⁶. Realizację Programu podzielono na trzy etapy⁷. Do roku 2012 zaplanowano następujące działania:

- inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy,
- utworzenie i bieżące aktualizowanie bazy danych o wyrobach zawierających azbest,
- utrzymanie niezbędnego przepływu informacji na temat wyrobów zawierających azbest,
- monitorowanie usuwania odpadów azbestowych,
- kontrola oraz likwidacja „dzikich wysypisk”,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- monitorowanie realizacji programu,

⁶ uchwała nr XV/95/08

⁷ I etap – do roku 2012, II etap – lata 2013-2022 i III etap – lata 2023-2032

- współfinansowanie usuwania azbestu przez fundusze ekologiczne,
- usunięcie do 35% wyrobów zawierających azbest,
- udział w utworzeniu, wraz z innymi gminami województwa, składowiska odpadów zawierających azbest [dowód: akta kontroli, str. 30-39].

1.18. Cele i strategię działania Gminy określono również w *Planie rozwoju lokalnego Gminy Narew na lata 2007-2013* (przyjętym uchwałą Rady Gminy z dnia 19 lutego 2008 r.⁸). Ujęto w nim: charakterystykę Gminy (zawierającą m.in. informacje o środowisku przyrodniczym, rolnictwie i gospodarce, informacje z zakresu sfery społecznej, infrastrukturze technicznej: sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i gospodarce odpadami) oraz zadania inwestycyjne ze wskazaniem przykładowych wskaźników planowanych rezultatów⁹. Na lata 2008-2013 zaplanowano m.in.: [1] modernizację 20 dróg gminnych oraz udział w modernizacji 8 dróg powiatowych, [2] budowę wodociągu do wsi Cimochy, Rybaki i Hajdukowszczyzna oraz wodociągu do wsi Puchły, [3] wdrażanie systemu zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych i segregacji odpadów, [4] termomodernizację budynków Narwiańskiego Ośrodka Kultury, Urzędu Gminy oraz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Narwi, [5] zagospodarowanie turystycznego szlaku wodnego rzeką Narew [dowód: akta kontroli, str. 40-45].

2. Respektowanie wymagań ochrony środowiska w planowaniu przestrzennym, z uwzględnieniem przeciwdziałania powodziom

2.1. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Narew* zostało przyjęte uchwałą Rady Gminy z dnia 7 grudnia 1999 r.¹⁰ [dowód: akta kontroli, str. 46].

2.2. W *Studium* wprowadzono następujące zmiany:

- na podstawie uchwały Rady Gminy z dnia 27 sierpnia 2009 r.¹¹ zmieniono funkcję i przeznaczenie: [1] terenów w obrębie geodezyjnym gruntów wsi Koźliki, będących dotychczas w użytkowaniu rolniczym, na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną; [2] terenu w obrębie geodezyjnym gruntów wsi Puchły, będącego dotychczas w użytkowaniu rolniczym, na teren przeznaczony pod zabudowę

⁸ uchwała nr XIII/77/08

⁹ Przyjęto m.in. następujące wskaźniki: długość zmodernizowanych dróg gminnych i powiatowych (mb), długość wybudowanych sieci wodociągowych (mb), liczba zagospodarowanych gminnych terenów nadrzecznych (szt.)

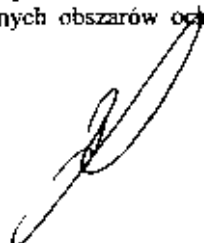
¹⁰ uchwała Nr IX/69/99

¹¹ uchwała Nr XXV/156/09

- letniskową; [3] terenów w obrębie geodezyjnym gruntów wsi Narew, będących dotychczas w użytkowaniu rolniczym i leśnym, na tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjno – usługową; [4] terenów w obrębie geodezyjnym gruntów wsi Narew, będących dotychczas w studium projektowanymi ulicami nowo powstałego osiedla mieszkaniowego, na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usług; [5] terenów w obrębie geodezyjnym gruntów wsi Narew, będących dotychczas w użytkowaniu rolniczym i leśnym, na tereny przeznaczone pod zabudowę usługowo – produkcyjną; [6] terenów w obrębie geodezyjnym gruntów wsi Ancuty, będących dotychczas w użytkowaniu rolniczym, a w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Narew, uchwalonego uchwałą Nr XTV/101/96 Rady Gminy Narew z dnia 29 sierpnia 1996 r., terenem przeznaczonym pod zabudowę zagrodową, na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem realizacji zabudowy produkcyjno – usługowej nieuciążliwej dla otoczenia. Ponadto w tekście *Studium* wprowadzono zmiany dotyczące ustanowienia obszarów prawnie chronionych¹² [dowód: akta kontroli, str. 57-59];
- uchwałą Rady Gminy z dnia 30 września 2009 r.¹³ zmieniono funkcję i przeznaczenie: [1] terenu, oznaczonego w planie wsi Narew symbolem C19UP (będącego dotychczas w *Studium* terenem rolnym i częściowo terenem przeznaczonym pod budownictwo mieszkaniowe wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem realizacji zabudowy produkcyjno – usługowej nieuciążliwej dla otoczenia; [2] terenu oznaczonego w planie gminy Narew we wsi Łosinka symbolem 22.12UO (będącego dotychczas w *Studium* terenem przeznaczonym pod budowę obiektów usługowych z zakresu oświaty), pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem realizacji zabudowy produkcyjno – usługowej nieuciążliwej dla otoczenia; Ponadto w tekście *Studium* w części „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Narew”, w punkcie 1.6. „Lasy” dodano akapit o następującej treści: „Pod zalesienia przeznaczają się grunty rolne klasy VIz, VI i V, a także IV jeżeli jego powierzchnia w łącznej powierzchni gruntu przeznaczonego do zalesienia nie przekracza 10%, z zachowaniem ustaleń określonych

¹² Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Białowieska”, Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Narwi” oraz obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 „Puszcza Białowieska” i „Dolina Górnej Narwi”, jak również projektowanych specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000 „Ostoja w Dolinie Górnej Narwi” i „Puszcza Białowieska”.

¹³ uchwała Nr XXVII/160/09

art. 31 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami¹⁴ [dowód: akta kontroli, str. 60-61];

- na podstawie uchwały Rady Gminy z dnia 8 marca 2010 r.¹⁵ zmieniono funkcję i przeznaczenie: [1] terenów położonych w obrębie geodezyjnym gruntów wsi Narew (nr ewidencyjne: 734 i 725/5), będących dotychczas w użytkowaniu rolnym, na tereny przeznaczone pod zabudowę przemysłowo – usługową; [2] terenów położonych w obrębie geodezyjnym wsi Rybaki (nr ewidencyjne: 85/2 i 83/2 oraz część nieruchomości oznaczonej nr ewidencyjnym 83/1), będących dotychczas w użytkowaniu rolnym, na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wraz z usługami nieuciążliwymi dla otoczenia; [3] terenów położonych w obrębie geodezyjnym gruntów wsi Puchły (nr ewidencyjny 73), będących dotychczas w użytkowaniu rolnym, na tereny przeznaczone pod zabudowę letniskową; [4] terenów w obrębie geodezyjnym gruntów wsi Janowo (nr ewidencyjny 230), będących dotychczas w użytkowaniu rolnym, na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wraz z usługami nieuciążliwymi dla otoczenia; [5] terenów w obrębie geodezyjnym wsi Puchły (nr ewidencyjny 407), będących dotychczas w użytkowaniu rolnym, na tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wraz z usługami nieuciążliwymi dla otoczenia [dowód: akta kontroli, str. 62-63].

2.3. Stosownie do postanowień art. 11 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹⁶ (zwanej dalej „uozp”) do projektów zmian *Studium* sporządzono prognozy oddziaływania na środowisko [dowód: akta kontroli, str. 47].

2.4. Przed sporządzeniem aktualizacji *Studium* wykonano, wymagane w art. 72 ust. 4 Poś, opracowanie ekofizjograficznego dla tego dokumentu [dowód: akta kontroli, str. 47].

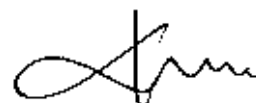
2.5. W zaktualizowanym *Studium* określono następujące uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 uozp:

- gmina Narew położona jest w obrębie Wysoczyzny Białostockiej, Doliny Górnej Narwi i Równiny Bielskiej. Zwrócono uwagę, że tzw. niskofalista rzeźba terenu gminy stanowi element środowiska przyrodniczego korzystny dla rozwoju i funkcjonowania rolnictwa;
- lasy gminy należą do nadleśnictw: Żednia, Browsek i Bielsk Podlaski (z czego państwowe stanowią 77,65 %). Do największych obszarów leśnych zaliczono Puszcę Ładzka (z

¹⁴ Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.

¹⁵ uchwała Nr XXXI/180/10

¹⁶ Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.

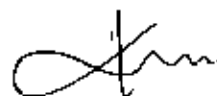

przewagą borów sosnowo-świerkowych oraz olsów jesionowych) wchodzącą w skład kompleksu leśnego Puszczy Białowieskiej. Wskazano, że lasy na obszarze gminy nie są zagrożone szkodliwym oddziaływaniem gazów i pyłów;

- łączna powierzchnia wód otwartych wynosi 235 ha (co stanowi 1,0 % obszaru gminy). Główny element sieci hydrograficznej stanowi rzeka Narew i jej liczne dopływy (w tym największe Rudnia, Małynka, Ruda z Zabłoczanką i Olszanka). Na obszarze gminy znajduje się szereg zagłębień bezodpływowych wypełnionych wodą (w *Studium* przewidziano budowę na terenie gminy 2 obiektów służących małej retencji);
- wody Narwi w miejscowości Narew wykazują III klasę czystości (zwrócono uwagę, że wskaźnikiem dyskwalifikującym do tej klasy jest jedynie utlenialność wody, spowodowana obecnością substancji humusowych i organicznych, których źródłem jest podłoże bagienne - torfowe oraz bezpośrednie sąsiedztwo zbiornika Siemianówka). W pozostałych ciekach wodnych nie zaobserwowano wpływu zanieczyszczeń ściekowych, związanych z działalnością gospodarczą;
- jako główne źródło wód podziemnych dla celów użytkowych na obszarze gminy wymieniono utwory czwartorzędowe (wyróżniono 3 poziomy wodonośne o różnej zasobności: spagowy, międzymorenowy i przypowierzchniowy oraz wskazano, że zaopatrzenie ludności w dobrą wodę pitną powinno odbywać się na bazie ujęć wód z poziomu międzymorenowego). Zwrócono uwagę, że zasoby wód podziemnych, a także powierzchniowych nie powinny ograniczać rozwoju gospodarczego gminy.

Zawarto także informacje o rzeźbie terenu, budowie geologicznej i surowcach mineralnych, warunkach klimatycznych i obiektach krajobrazu kulturowego (np. cerkiew filialna pw. Św. Mikołaja Cudotwórcy we wsi Koźliki, cerkiew parafialna pw. Św. Ap. Jakuba s. Alfeusza wraz z cmentarzem przycerkiewnym we wsi Łosinka, zespół kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP i św. Stanisława BM, cerkiew parafialna pw. Podwyższenia Krzyża Św. wraz z otaczającym terenem i ogrodzeniem, cerkiew cmentarna pw. MB Kazańskiej, cmentarz parafialny rzymskokatolicki we wsi Narew, układ przestrzenny wraz z obiektami sakralnymi we wsi Trześcianka, kurhany i cmentarzyska kurhanowe we wsi Białki, Koźliki Łosinka. osada z epoki kamienia we wsi Narew) – dowód: akta kontroli, str. 47-49.

2.6. W *Studium* zawarto informację, że obszar gminy Narew charakteryzuje się stosunkowo niewielkim stopniem przekształcenia środowiska. Źródła powstawania konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym wynikają głównie z rozwoju i funkcjonowania wsi Narew oraz innych większych jednostek osadniczych położonych w obrębie gminy, jak również

intensyfikacji rolnictwa (nawożenie i ochrona roślin) oraz wzrostu ruchu i transportu komunikacyjnego. Przyjęte w *Studium* rozwiązania, niezbędne do zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń, opisano punkcie 2.14. [dowód: akta kontroli, str. 49].

2.7. W *Studium* określono następujące warunki realizacji przedsięwzięć umożliwiających uzyskanie optymalnych efektów w zakresie ochrony środowiska (wymaganych w art. 71 ust. 2 ustawy Poś), w tym ochrony:

- doliny rzeki Narwi (utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania, jako ciągów naturalnej zieleni łąkowo - pastwiskowej z lokalnymi skupiskami wysokiej zieleni łąkowej z możliwością realizacji w ich obrębie obiektów małej retencji wodnej z uwzględnieniem zakazów: [1] wykonywania prac ziemnych naruszających w sposób istotny rzeźbę terenu i stosunki wodne, [2] odprowadzania nieoczyszczonych ścieków, [3] realizacji obiektów kubaturowych oraz zbiorników i rurociągów do magazynowania i transportu olejów i smarów, [4] zakładania i budowy stacji paliw, [5] lokalizacji składowisk odpadów stałych i płynnych);
- lasów (racjonalne wykorzystanie lasów dla potrzeb gospodarczych i rekreacji, z uwzględnieniem ograniczeń i zakazów dotyczących: [1] przeznaczania powierzchni leśnej na cele nieleśne, [2] zabudowy, z wyjątkiem urządzeń integralnie związanych z gospodarką leśną, [3] realizacji urządzeń liniowych (linii elektroenergetycznych, gazociągów, ropociągów, kolektorów linii telekomunikacyjnych, dróg itp.) wymagających znacznej wycinki drzew, [4] wykonywania melioracji trwale naruszających układ stosunków wodnych w dolinach rzecznych na obszarach leśnych i prac ziemnych naruszających w istotny sposób rzeźbę terenu, [5] lokalizacji składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych);
- zieleni urządzonej (zalecono ochronę istniejącej zieleni urządzonej przed jej likwidacją z wyjątkiem szczególnych przypadków realizacji ważnych elementów komunikacyjnych lub infrastrukturalnych);
- powierzchni ziemi (wyłączenie obszarów użytków rolnych zdrenowanych spod jakiegokolwiek zabudowy kubaturowej);
- środowiska przed szkodliwym promieniowaniem i natężeniem ruchu drogowego (zapobieganie zagrożeniom w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania, poprzez zachowanie odpowiednich stref ochronnych od zabudowy linii napowietrznych WN oraz opracowywanie, na etapie modernizacji dróg, oceny oddziaływania drogi na środowisko).

Dopuszczono możliwość dokonania różnego rodzaju przekształceń lub zmiany funkcji zabudowy wszędzie tam, gdzie nie stwarza to uciążliwości dla środowiska [dowód: akta kontroli, str. 49-50].

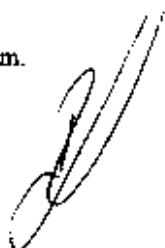
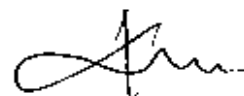
2.8. Stosownie do postanowień art. 10 ust. 1 pkt 9 uozp w *Studium* uwzględniono występowanie na terenie Gminy obiektów i terenów chronionych:

- obszaru chronionego krajobrazu „Puszcza Białowieska” (ustanowionego rozporządzeniem Wojewody Podlaskiego Nr 7/05 z dnia 25 lutego 2005r.),
- obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Narwi” (rozporządzenie Wojewody Podlaskiego Nr 9/05 z dnia 25 lutego 2005r.),
- obszaru specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 – „Puszcza Białowieska” (PLC 200004) i obszaru specjalnej ochrony siedlisk NATURA 2000 - „Dolina Górnej Narwi” (PLB 200007), ustanowionych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r.
- pomników przyrody: 15 dębów i 2 lip na działce nr 437/2 we wsi Puchły [dowód: akta kontroli, str. 50].

2.9. W *Studium* określono m.in. następujące zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego (wymagane w art. 10 ust. 2 pkt 3 uozp oraz w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹⁷, zwanej w dalszej treści „uop”):

- przestrzeganie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazów i nakazów określonych w aktach prawnych powołujących obszary prawnie chronione,
- ochrona przed likwidacją istniejących pomników przyrody oraz ustanawianie nowych pomników, a także innych form ochrony przewidzianych ustawą o ochronie przyrody (użytków ekologicznych, rezerwatów) z obowiązkiem wprowadzenia ich do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- ustalanie w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego odpowiednich zaleceń w celu ochrony zabytków i wartości kulturowych,
- kontrolowanie stanu technicznego obiektów oraz udzielanie pomocy ich właścicielom przy udziale Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w celu należytego utrzymania obiektów,

¹⁷ Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.

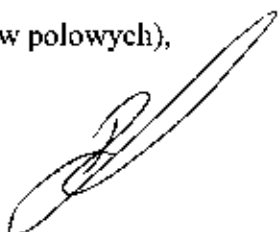
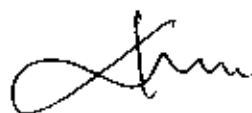
- zakaz prowadzenia działalności naruszającej strukturę zabytków na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków [dowód: akta kontroli, str. 50-51].

2.10. W *Studium* określono następujące kierunki działań niezbędnych do racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi oraz jej ochrony przed zanieczyszczeniami i skutkami eksploatacji surowców mineralnych (art. 72 ust.1 pkt 1 Poś):

- dalsza eksploatacja gminnego składowiska odpadów komunalnych,
- sukcesywna likwidacja nieurządzonych wysypisk i ich rekultywacja,
- stworzenie systemu odbioru i transportu odpadów, gwarantującego ochronę środowiska przed zanieczyszczeniem i pozwalającego na pozyskanie surowców wtórnych,
- budowa małych oczyszczalni lub stacji kontenerowych wspólnych dla zespołu wsi zwodociągowanych z późniejszym wywozem tych nieczystości do punktu zlewnego oczyszczalni w Narwi,
- zachowanie dotychczasowej struktury przestrzennej gruntów rolnych i leśnych z możliwością ekologicznego jej wzbogacania (zadrzewienia śródpolne, użytki ekologiczne itp.),
- utrzymanie wartościowych i intensywnie użytkowanych gruntów rolnych jako rolniczej przestrzeni produkcyjnej z zachowaniem dotychczasowych form użytkowania i kierunków produkcji, przy jednoczesnym prowadzeniu działań inspirujących na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- przyjmowanie w planach miejscowych zwartych kompleksów gleb chronionych, w celu ograniczenia rozwoju budownictwa pozarolniczego,
- wyłączenie obszarów użytków rolnych zdrenowanych spod zabudowy kubaturowej,
- racjonalna eksploatacja złóż surowców mineralnych,
- sukcesywna rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych, głównie w kierunku leśnym,
- zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów uznanych za „obszary perspektywiczne występowania surowców mineralnych” [dowód: akta kontroli, str. 51-52].

2.11. W celu zapewnienia ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych (o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 5 Poś) w *Studium* przyjęto następujące kierunki zagospodarowania:

- utrzymanie wartości i walorów terenów aktywnych biologicznie, tworzących system ekologiczny gminy (dolin rzek i pozostałych cieków wodnych, kompleksów leśnych i terenów upraw polowych),

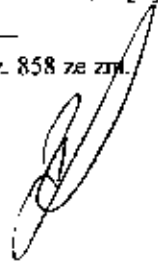

- utrzymanie naturalności i ciągłości systemu ekologicznego jako warunku jego niekolizyjnego funkcjonowania z rozwojem inwestycyjnym gminy,
- ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, w szczególności ujęć wód komunalnych, wód rzeki Narwi, Rudni, Małynki, Rudej z Zabłoczanką, Olszanki i Krzywczynki przed zanieczyszczeniami sanitarnymi i nadmierną eksploatacją - stosownie do ustalonych klas czystości i nie naruszalności przepływów biologicznych rzek,
- skuteczne rozwiązanie unieszkodliwiania nieczystości płynnych w rejonach grupowego wodociągowania wsi,
- poprawę „dyspozycyjności” wód poprzez tworzenie zbiorników małej retencji,
- radykalne ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery pochodzących ze źródeł energetycznych i zakładów przemysłowych oraz komunikacji,
- ochronę zabudowy mieszkaniowej i walorów przyrodniczych przed negatywnym wpływem zanieczyszczeń atmosferycznych - stosownie do obowiązujących norm,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń energetycznych, np. poprzez gazyfikację gminy,
- niwelację zagrożeń hałasem oraz promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym głównie w obszarach stałego zamieszkania ludzi [dowód: akta kontroli, str. 52].

2.12. W *Studium* przyjęto następujące kierunki rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej (wymagane w art. 3 ust.1 i 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁸):

- utrzymanie w należytym stanie technicznym, z ewentualną modernizacją i rozbudową, istniejących komunalnych ujęć wody wraz ze stacjami wodociągowymi w Narwi i Łosince;
- przystosowanie ujęcia wody i stacji wodociągowej w Trześciance do potrzeb grupowego wodociągu wiejskiego;
- sukcesywnie podłączanie: [1] do wodociągu w miejscowości Narw - całej zwartej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej (istniejącej i projektowanej) oraz zabudowy rozproszonej, w tym wsi dotychczas niezwodociągowanych (Gradoczno, Gorodeczyno, Lachy, Kozłiki, Janowo, Hajdukowszczyzna, Cimochy, Rybaki, Gramotne, Kaczały; [2] do wodociągu w Łosince - wsi Kotłówka i Usnarszczyzna; [3] do wodociągu w miejscowości Klejniki w gm. Czyże - wsi Łopuchówka, poprzez przedłużenie sieci wodociągowej z Tyniewicz oraz wsi Radzki, poprzez przedłużenie sieci wodociągowej z Stoku; [4] do wodociągu „Pawły” w gm. Zabłudów - wsi Soce, poprzez przedłużenie sieci wodociągowej z Dawidowicz; [5] do wodociągu Trześcianka podłączenie wsi:

¹⁸ j. t. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.

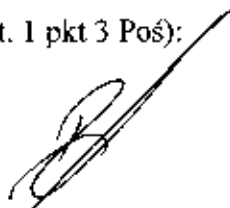
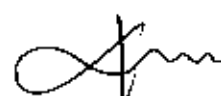

Trześcianka, Ancuty, Saki, Iwanki, Rożozy, Waniewo, Gorędy, Bruszkowszczyzna, Odrynki, Ogrodniki, Białki, Puchły, Paszkowszczyzna oraz, w miarę zgłaszanych potrzeb, podłączanie do wodociągów gospodarstw kolonijnych;

- przyjęto rozdzielczy system kanalizacji w gminie, składający się z niezależnego systemu kanalizacji sanitarnej do odprowadzenia ścieków bytowo - gospodarczych i poprodukcyjnych do oczyszczalni ścieków oraz oddzielnego dla kanalizacji deszczowej, z urządzeniami podczyszczającymi do odprowadzania wód opadowych z terenów zabudowanych;
- zaplanowano następujące kierunki rozwoju kanalizacji sanitarnej: [1] budowa oczyszczalni ścieków z punktem zlewnym nieczystości płynnych dowożonych ze wsi Narew i rozbudowa kanalizacji sanitarnej w tej miejscowości w zakresie umożliwiającym podłączenie do niej całej zwartej zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej istniejącej i projektowanej oraz włączenie za pomocą ewentualnych przepompowni ścieków zebranych kanalizacją sanitarną z miejscowości: Makówka, Waśki, Chrabostówka, Krzywiec, Przybudki, Podborowisko; [2] budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Gorodzisko i odprowadzenie ścieków do kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni w Łosince, którą należy rozbudować z chwilą zbliżania się ilości dopływających ścieków do jej przepustowości; [3] budowa oczyszczalni ścieków we wsi Tyniewicze z włączeniem do niej ścieków zebranych kanalizacją sanitarną ze wsi: Tyniewicze Duże, Tyniewicze Małe, Łopuchówka, Istok lub alternatywnie, w uzgodnieniu z gminą Czyże, odprowadzenie ścieków z tych wsi do kanalizacji sanitarnej we wsi Klejniki; [4] budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków we wsi Trześcianka po uprzednim jej zwodociągowaniu; [5] w pozostałych miejscowościach o zwartej zabudowie wprowadzenie zbiorczej kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków, bądź przetłoczenie do najbliższej oczyszczalni lub budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków [dowód: akta kontroli, str. 52-53].

W latach 2008-2010 (do dnia 1 grudnia 2010 r.) długość sieci wodociągowej na terenie gminy wzrosła z 108,9 km do 115,37 km (obecnie zwodociągowanych jest 40 z 47 miejscowości). Z wodociągu korzysta 3.788 osób (95,7 % mieszkańców gminy). Długość sieci kanalizacyjnej nie uległa zmianie i wynosi 18,4 km (na terenie gminy skanalizowane są 2 miejscowości: Narew i Łosinka, w których zamieszkuje 1.646 osób, co stanowi 41,6 % ludności gminy) - dowód: akta kontroli, str. 64-68.

2.13. W *Studium* przyjęto następujące rozwiązania dotyczące zabudowy wsi i komunikacji publicznej (art. 72 ust. 1 pkt 3 Poś):

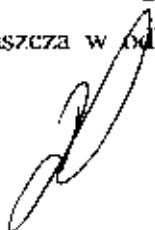

- przygotowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową i jej realizacja na terenach wyznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego (wskazano, że terenów takich jest ok. 30 ha, w tym we wsi Narew ok. 21 ha),
- utrzymanie, modernizacja, wymiana i uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej w wolnych przestrzeniach (plomby),
- rozwój systemów infrastruktury technicznej, podnoszącej standard mieszkań,
- przejmowanie do zasobów komunalnych opuszczonych zasobów prywatnych,
- tworzenie warunków do rozwoju usług z zakresu handlu, gastronomii i turystyki na terenach przewidzianych pod zabudowę mieszkaniową,
- sytuowanie obiektów budowlanych przy drogach publicznych w odległości od zewnętrznej krawędzi co najmniej: 8 m (na terenie zabudowy wsi) i 20 m (poza terenem zabudowy),
- wykonywanie zabezpieczeń istniejącej i projektowanej zabudowy przed uciążliwościami ruchu samochodowego w miejscach wskazanych w ocenie oddziaływania drogi na środowisko,
- minimalizowanie liczby nowych włączeń ulic i dojazdów z terenów budowlanych wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- stworzenie warunków do obsługi komunikacją autobusową wsi: Soce, Puchły, Paszkowszczyzna, Podwaśki, Podborowisko i Usnarszczyzna (wskazano, że zapewnienie właściwego standardu obsługi podróżnych wymagać będzie m.in.: utrzymania dróg we właściwym stanie technicznym, sukcesywnej wymiany starych autobusów na nowoczesne i mniej uciążliwe dla środowiska).

Dopuszczono możliwość dokonywania różnego rodzaju przekształceń lub zmiany funkcji zabudowy wszędzie tam, gdzie nie stwarza to uciążliwości dla otaczającej zabudowy mieszkaniowej i środowiska [dowód: akta kontroli, str. 53-54].

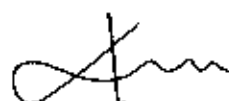
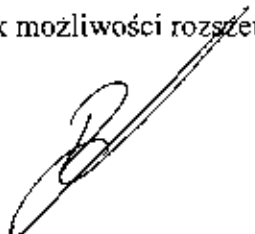
2.14. W *Studium* przyjęto następujące potrzeby związane z ochroną powietrza, wód, gleby, ziemi, ochroną przed hałasem, wibracjami i polem elektromagnetycznym (art. 72 ust. 1 pkt 6 Poś):

- zwrócono uwagę, że gmina charakteryzuje się stosunkowo czystym powietrzem atmosferycznym. Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest przemysł, kotłownie lokalne i paleniska indywidualne oraz transport. W strukturze zanieczyszczeń dominują pyły i gazy pochodzące ze spalania, głównie węgla kamiennego, koksu i drewna. Wskazano także, że na terenie gminy należy liczyć się ze skażeniem pochodzenia komunikacyjnego, zwłaszcza w odległości 100 - 200 m od drogi Nr 685 (Białystok -

Hajnówka). Do potrzeb związanych z ochroną powietrza zaliczono dążenie do zmniejszenia emisji pyłów i gazów poprzez: [1] modernizację i budowę instalacji odsiarczająco - odpylających; [2] modernizację lub likwidację kotłowni węglowych i palenisk indywidualnych na rzecz stosowania gazu ziemnego i oleju opałowego; [3] poprawę układów komunikacyjnych z jednoczesnym utrzymaniem dobrego stanu nawierzchni dróg i stawiania ostrych rygorów w zakresie zanieczyszczeń pochodzących z procesów spalania benzyny i ropy; [4] stały monitoring atmosfery; [5] wydawanie nakazów instalowania urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz zmian profilu i technologii produkcji w obiektach stanowiących główne źródła zanieczyszczeń; [6] przestrzeganie wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w emisjach energetycznych i technologicznych; [7] ustalanie w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających dla terenów podlegających szczególnej ochronie;

- wskazano, iż jednym z poważnych zagrożeń i degradacji środowiska są odpady komunalne i przemysłowe, które nieodpowiednio składowane wywierają negatywny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, głównie w formie skażenia wody gleby, powietrza, niszczenia walorów krajobrazowych łącznie z wyłączeniem z użytkowania określonych terenów rolnych lub leśnych. Odpady stałe składowane są na wysypisku komunalnym położonym na gruntach wsi Narew. Ponadto na terenie gminy funkcjonują wysypiska wiejskie nieurządzone, zajmujące przeważnie wyrobiska poeksploatacyjne. Zagrożenia odpadami wynikają także z faktu, że na wysypiska te trafiają różne substancje niebezpieczne codziennego użytkowania, np. leki, środki owadobójcze, baterie, lampy rtęciowe, smary, rozpuszczalniki itp. Wskazano, iż celem uniknięcia takich zagrożeń niezbędny jest rozdzielenie system zgromadzenia odpadów. Trudności w znalezieniu odpowiednich miejsc pod wysypisko, wysoki koszt ich urządzenia, a także sposób składowania i utylizacji tych nieczystości stanowią realne przesłanki do pogorszenia stanu środowiska. Dlatego też wskazano na potrzebę organizowania składowisk przejściowych z pełną segregacją odpadów tj. ustawiania kontenerów w miejscach wytwarzania odpadów z docelowym ich wywożeniem na wysypisko komunalne oraz do zakładów bezpiecznego przetwarzania. Do zagrożeń powierzchni ziemi zaliczono także zagrożenia powodowane eksploatacją surowców mineralnych (na obszarze gminy występuje 25 punktów eksploatacji tych surowców, z czego 3 wyrobiska ze względu na złą jakość surowców, małe zasoby lub całkowity brak możliwości rozszerzenia eksploatacji zakwalifikowano do rekultywacji);

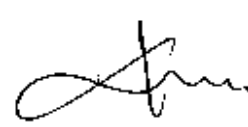

- wskazano, że największe zagrożenie środowiska hałasem powoduje zazwyczaj przemysł i komunikacja. Pewne lokalne uciążliwości w tym zakresie mogą wynikać z funkcjonowania istniejących zakładów przemysłowych i usługowych, zwłaszcza w obrębie wsi Narew oraz z natężenia ruchu drogowego (szczególnie na drodze Nr 685). Głównym urządzeniem wytwarzającym na obszarze gminy Narew elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące szkodliwe dla ludzi i środowiska jest napowietrzna linia elektromagnetyczna WN- 110 kV Hajnówka-Lewkowo. W związku z powyższym określono następujące potrzeby: [1] przestrzeganie zasady, że hałas i wibracje przekraczające dopuszczalne poziomy nie mogą wychodzić poza obręb działki, na której są wytwarzane; [2] dążenie m.in. do budowy obwodnic, utrzymania dobrej nawierzchni dróg i ulic, dobrej organizacji ruchu itp.; [3] zapobieganie zagrożeniom poprzez ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich stref ochronnych od linii napowietrznej WN 110 kV [dowód: akta kontroli, str. 54-55].

2.15. W *Studium* uwzględniono konieczność ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej (stosownie do postanowień art. 72 ust. 1 pkt 4 poś). Do kierunków rozwoju obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej zaliczono m.in.: [1] ochronę przed zanieczyszczenia stałymi i płynnymi; [2] preferowanie rolnictwa ekologicznego na terenach posiadających najkorzystniejsze warunki do produkcji zdrowej żywności (okolice doliny Narwi); [3] systematyczne eliminowanie chemicznych środków ochrony upraw, zwłaszcza na terenach narażonych na skażenie wód; [4] stopniowe ograniczanie stosowania nawozów mineralnych na rzecz nawożenia organicznego; [5] unikanie nadmiernej koncentracji hodowli oraz upowszechnianie jej w wielofunkcyjnych gospodarstwach rolnych; [6] upowszechnianie stosowania przyjaznych środowisku nośników energii – wody, wiatru i substancji organicznych [dowód: akta kontroli, str. 55].

2.16. Zgodnie z wymogami art. 10 ust. 2 pkt 11 uozp w *Studium* określono następujące obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi: ujście rzeki Narew poniżej rzędnej 135,98 m n.p.m., wieś Rybaki poniżej 134,36 m n.p.m. i wieś Narew poniżej 132,59 m n.p.m. Wskazano także na potencjalne zagrożenie powodziowe związane z ewentualną awarią zbiornika Siemianówka, położonego na terenie sąsiednich gmin Michałowo i Narewka (dotychczas nie odnotowano tego rodzaju zdarzeń) - dowód: akta kontroli, str. 55.

2.17. W gminie nie występuje zagrożenie powodzią terenów o wartości gospodarczej lub kulturowej [dowód: akta kontroli, str. 55].

2.18. W *Studium* wskazano obszary wymagające sukcesywnej rekultywacji w kierunku rolnym lub leśnym (3 wyrobiska surowców mineralnych, ze względu na złą jakość surowca, małe zasoby lub całkowity brak możliwości rozszerzenia eksploatacji). Dotychczas nie prowadzono prac rekultywacyjnych - dowód: akta kontroli, str. 56.

2.19. Stosownie do wymogów art. 10 ust. 2 pkt 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w *Studium* określono obszary dla których przewidziano opracowanie lub zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego [dowód: akta kontroli, str. 56].

2.20. Na terenie gminy obowiązuje 12 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (zwanej w dalszej treści „mpzp”), z czego 3 zostały uchwalone w okresie objętym kontrolą. Zbadano 5 planów - wprowadzonych następującymi uchwałami Rady Gminy Narew:

- z dnia 30 stycznia 2006 r.¹⁹ w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi: Janowo, Kaczały, Odrynki, Puchły, Rybaki i Skaryszewo,
- z dnia 25 października 2006 r.²⁰ w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy, obejmującego wsie Doratynka, Hajdukowszczyzna, Saki, Iwanki, Radzki i Odrynki,
- z dnia 27 sierpnia 2009 r.²¹ w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Narew obejmującego wsie Saki, Kozłiki, Puchły i Narew,
- z dnia 30 września 2009 r.²² w sprawie:
 - miejscowego planu zagospodarowania gminy Narew obejmującego działkę o numerze ewidencyjnym 1725 położoną w obrębie geodezyjnym miejscowości Narew,
 - zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ogólnego gminy Narew i szczegółowego wsi Narew, zatwierdzonego uchwałą Rady Gminy Narew z dnia 28 czerwca 2002 r.²³, polegającej na przeznaczaniu pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, z dopuszczeniem realizacji zabudowy produkcyjno - usługowej nieuciążliwej dla otoczenia, terenów przeznaczonych w dotychczasowym planie pod usługi, zakłady produkcyjne, rzemieślnicze i inną działalność gospodarczą,
 - zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ogólnego gminy Narew, zatwierdzonego uchwałą Rady Gminy Narew z dnia 30 kwietnia 1998 r.²⁴,

¹⁹ Nr XXVI/164/06

²⁰ Nr XXXII/194/06

²¹ Nr XXV/157/09

²² Nr XXVII/161/09

²³ Nr XXVI/137/02

²⁴ Nr XXIV/161/98

polegającej na przeznaczeniu pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, z dopuszczeniem realizacji zabudowy produkcyjno - usługowej nieuciążliwej dla otoczenia, nieruchomości przeznaczonej w dotychczasowym planie pod budowę szkoły podstawowej w miejscowości Łosinka,

➤ zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ogólnego gminy Narew, zatwierdzonego uchwałą Rady Gminy Narew z dnia 29 sierpnia 1996 r.²⁵, polegającej na przeznaczeniu części nieruchomości oznaczonej w planie wsi Ancuty symbolem 2.3 MR pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, z dopuszczeniem realizacji zabudowy produkcyjno-usługowej nieuciążliwej dla otoczenia, przeznaczonej w dotychczasowym planie pod zabudowę zagrodową,

➤ zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Narew, zatwierdzonego uchwałą Rady Gminy Narew z dnia 29 sierpnia 1996 r.²⁶, polegającej na przeznaczeniu działek oznaczonych numerami ewidencyjnymi 726/21 i 726/34 pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usług będących dotychczas w planie terenem przeznaczonym pod budowę dróg dojazdowych w miejscowości Narew;

- z dnia 8 marca 2010 r.²⁷ w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy, obejmującego wsie: Narew, Rybaki, Puchły, Janowo oraz zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Narew obejmującego część wsi: Janowo, Kaczały, Odrynki, Puchły, Rybaki i Skaryszewo [dowód: akta kontroli, str. 69-80].

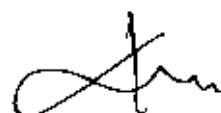
2.21. Wymienione wyżej miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzono dla terenów przewidzianych w *Studium* [dowód: akta kontroli, str. 57-63, 69-70].

2.22. Stosownie do wymogów określonych w art. 72 ust. 4 Poś przed sporządzeniem mpzp sporządzono opracowania ekofizjograficzne Zawarto w nich charakterystykę elementów przyrodniczych poszczególnych miejscowości objętych opracowaniem (położenie, rzeźba terenu, budowa geologiczna, wody powierzchniowe i podziemne, warunki glebowe, szata roślinna, warunki klimatyczne, obszary i obiekty prawnie chronione), odniesienia położenia obszaru opracowania do systemu przyrodniczego gminy Narew oraz ocenę warunków ekofizjograficznych wraz z wnioskami [dowód: akta kontroli, str. 70].

²⁵ Nr XIV/101/96

²⁶ Nr XIV/102/96

²⁷ Nr XXXI/181/10

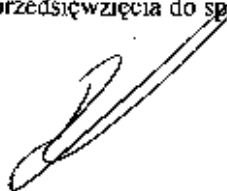
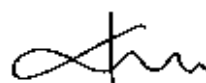
2.23. Stosownie do wymogów określonych w art. 17 pkt 4 uozp, do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzano prognozy oddziaływania na środowisko [dowód: akta kontroli, str. 70].

2.24. W mpzp określono następujące rozwiązania niezbędne do zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń (art. 71 ust. 1 Poś):

- zakaz wprowadzania do wód oraz do ziemi ścieków i wód opadowych nie spełniających obowiązujących norm,
- odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z utwardzonych szczelnych powierzchni terenów przemysłowych, usługowych, ulic i parkingów o znacznym stopniu zanieczyszczenia zawiesiną i substancjami ropopochodnymi, do szczelnych otwartych lub zamkniętych systemów kanalizacji deszczowej, po oczyszczeniu w taki sposób, aby spełniały wymogi ochrony środowiska określone w aktualnych przepisach szczególnych,
- odprowadzanie wód opadowych i roztopowych (o małym stopniu zanieczyszczenia) z dachów obiektów, terenów zielonych i in., bezpośrednio do gruntu na własny, nieutwardzony teren, w sposób uniemożliwiający ich spływ na grunty sąsiednie poprzez zachowanie powierzchni przepuszczalnych, odpowiednie ukształtowanie terenu i zastosowanie rozwiązań technicznych takich jak np. mały zbiornik retencyjny lub wykorzystanie wód deszczowych do celów gospodarczych,
- usuwanie odpadów stałych, systemem zorganizowanym do pojemników lub kontenerów i przekazywanie ich do odzysku lub unieszkodliwiania zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi,
- preferowanie proekologicznych źródeł ciepła: oleju opałowego niskosiarkowego, gazu ziemnego i energii elektrycznej; stosowanie źródeł ciepła wykorzystujących energię odnawialną np. energię słoneczną, pompy ciepła, energię wiatrową, itp. [dowód: akta kontroli, str. 70-71].

2.25. W mpzp z 30 stycznia 2006 r. wprowadzono zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko²⁸ (tereny ujęte w mpzp przeznaczono pod zabudowę mieszkaniową, przemysłowo-magazynową, lotniskową, hotelarską, pensjonatową i

²⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 ze zm.)

usługową). Tereny objęte mpzp z 25 października 2006 r. zaplanowano pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługową, zagrodową, letniskową, pensjonatową i hotelarską. W prognozie oddziaływania projektu mpzp z 27 sierpnia 2009 r. wskazano, że na obszarze objętym planem nie występują (i nie przewiduje się) przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (o których mowa w/w rozporządzeniu) – tereny wsi Kozłiki i Puchły zaplanowano pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i letniskowo-rekreacyjno-wypoczynkową. W prognozie oddziaływania projektu mpzp z 30 września 2009 r. wskazano, że na obszarze objętym mpzp nie występują (i nie planuje się) przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Na obszarach określonych w mpzp z 8 marca 2010 r., oprócz projektowanej zabudowy produkcyjno-usługowej we wsi Narew, nie występują przedsięwzięcia zaliczane do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko wskazano, że planowane przedsięwzięcia (głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinną z usługami nieuciążliwymi oraz zabudowa letniskowa) nie będą miały bezpośredniego wpływu na stan obszarów Natura 2000 w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych [dowód: akta kontroli, str. 71-72].

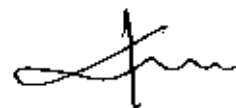
2.26. Na terenie gminy nie występują obszary o wartości kulturowej zagrożone powodzią (o czym wspomniano w punkcie 2.17. protokołu).

2.27. W analizowanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono następujące tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi:

- w mpzp z 30 stycznia 2006 r. - część działki nr 78/2 we wsi Janowo, położoną na wysokości poniżej 130,52 m n.p.m.,
- w mpzp z 26 października 2006 r. - części działek nr 621/2 i 650/3 we wsi Odryniki, położone poniżej rzędnej 134,86 m n.p.m.,
- w mpzp z 8 marca 2010 r. - działka nr 734 we wsi Narew (rzędna zagrożenia: 134.0 m n.p.m).

określono następujący sposób zagospodarowania wymienionych obszarów:

- ukształtowanie terenu w otoczeniu budynku oraz lokalizacja dojazdu i dojścia, a także posadowienie parterów budynków, powyżej rzędnej zagrożenia powodziowego,
- projektowanie budynków bez podpiwniczenia, ewentualnie z piwnicą wykonaną z zabezpieczeniem przed przesiąkaniem wody,
- zakaz gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zamoczyć wody [dowód: akta kontroli, str. 73-74].

2.28. W mpzp określono m.in. następujące zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

- zapewnienie możliwie najlepszego stanu akustycznego środowiska, poprzez przestrzeganie dopuszczalnych poziomów hałasu (zgodnie z przepisami odrębnymi),
- zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń emitujących zanieczyszczenia do atmosfery w ilościach przekraczających dopuszczalne i alarmowe poziomy niektórych substancji (określonych w przepisach odrębnych),
- zakaz wprowadzania do wód lub ziemi ścieków nie spełniających warunków określonych w przepisach odrębnych,
- stosowanie systemu gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych gwarantującego ochronę środowiska,
- zakaz stosowania technologii niebezpiecznych dla środowiska,
- respektowanie we wsiach Janowo, Kaczały, Odrynki, Puchły, Rybaki, Hajdukowszczyzna zapisów wprowadzonych rozporządzeniem Wojewody Podlaskiego w sprawie ustanowienia Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Narwi” oraz wymogów dotyczących obszarów Natura 2000 ze względu na położenie w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków „Dolina Górnej Narwi” – PLC 200002,
- stosowanie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów oraz tradycyjnych form architektonicznych i gabarytów przestrzennych obiektów nawiązujących do dawnych wzorów tradycyjnej architektury obszarów sąsiednich [dowód: akta kontroli, str. 72-73].

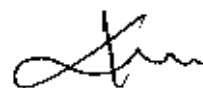
2.29. W gminie Narew nie występują tereny narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych [dowód: akta kontroli, str. 74].

2.30. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego z dnia 8 marca 2010 r. (Uchwała Rady Gminy Nr XXXI/181/10) – stosownie do postanowień art. 15 ust. 2 pkt 7 uozp – określono granice obszarów chronionych we wsiach Narew, Janowo i Puchły²⁹ oraz we wsi Rybaki³⁰, natomiast:

- w planach z dnia 30 stycznia 2006 r. (Uchwała Rady Gminy Nr XXVI/164//06), 25 października 2006 r. (Uchwała Rady Gminy Nr XXXII/194/06) i 27 sierpnia 2009 r. (Uchwała Rady Gminy Nr XXV/157/09) dotyczących wsi: Janowo, Kaczały, Odrynki,

²⁹ tereny położone na obszarach: chronionego krajobrazu „Dolina Narwi”, specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Górnej Narwi” i obszarze specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 „Ostoja w Dolinie Górnej Narwi”

³⁰ teren położony na obszarach chronionego krajobrazu „Dolina Górnej Narwi” i „Puszcza Białowiecka”

Puchły, Rybaki, Koźliki, Hajdukowszczyzna nie określono granic obszarów chronionych, a wskazano jedynie, iż tereny objęte planami położone są w bliskim sąsiedztwie lub w granicach obszarów chronionych;

- w planie z 30 września 2009 r. (Uchwała Rady Gminy z Nr XXVII/161/09) nie określono obszarów chronionych, mimo iż w prognozie oddziaływania projektu planu na środowisko wskazano tereny wsi Ancuty jako położone na obszarze chronionego krajobrazu „Dolina Narwi” oraz na obszarze specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 „Ostoja w Dolinie Górnej Narwi” [dowód: akta kontroli, str. 74-75].

Wójt Gminy Narew Jakub Sadowski wyjaśnił: *„Odnosnie braków w planach zagospodarowania przestrzennego informuję, że prace takie zlecamy uprawnionym architektom i o ile zawierają one braki, to wystąpimy o ich uzupełnienie. Ponadto pragnę wskazać, że teren opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dot. wsi Ancuty nie ma technicznych możliwości graficznych pokazania granicy obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Narwi” oraz granicy obszaru specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 „Ostoja w Dolinie Górnej Narwi” na rysunku planu, ponieważ granice tych terenów przebiegają poza terenem opracowania planu. Przedmiotowy teren położony jest w środku tego obszaru. Ponadto prognoza oddziaływania projektu planu na środowisko jest integralną częścią planu.*

Tereny opracowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dot. wsi Janowo, Kaczały, Odrynki, Puchły, Rybaki, Koźliki, Hajdukowszczyzna – granice obszaru chronionego określono w studium, ponieważ w planie zagospodarowania przestrzennego nie da się określić granic obszaru chronionego ze względu na mały obszar /pojedyncze działki/ i ze względu na to że przedmiotowy teren położony jest w środku tego obszaru i przez ten teren nie przebiegają przedmiotowe granice. W związku z tym nie ma możliwości graficznego pokazania na rysunku obszaru chronionego, a w tekście jest zapis, że teren położony jest w obszarach chronionych” [dowód: akta kontroli, str. 316].

2.31. W mpzp wskazano na obowiązek respektowania zakazów i ograniczeń wynikających z ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu i obszarów Natura 2000 (m.in. we wsiach Janowo, Kaczały, Odrynki, Puchły, Rybaki, Hajdukowszczyzna, Rybaki i Koźliki).

W planach nie tworzą obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych ani nie wyznaczano obszarów cichych. Na terenie gminy nie występują zbiorniki wód śródlądowych. W planach nie ustanowiono także stref ochronnych ujęć wód. W mpzp z 27 sierpnia 2009 r. przewidziano awaryjne studnie wody pitnej o wydajności min. 7,5 l na

osobę/dobę, na działkach gminnych: w miejscowości Koźliki na działce Nr 165/7, w miejscowości Puchły na działce Nr 75/2, w miejscowości Saki na działce Nr 319 i w miejscowości Narew na działce Nr 1031. W mpzp z 30 września 2009 r. zaplanowano lokalizację studni publicznej [dowód: akta kontroli, str. 75-76].

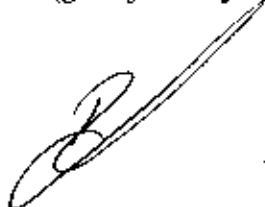
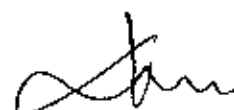
2.32. Kierunki rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej ustalono w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zgodnie z zapisami zawartymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego [dowód: akta kontroli, str. 52, 76-80].

2.33. W mpzp z dnia 30 stycznia 2006 r. oraz z dnia 25 października 2006 r. wskazano na obowiązek uwzględniania przy budowie linii komunikacyjnych, napowietrznych, kablowych itp. wymogów ochrony środowiska, o których mowa w art. 73 ust.2 Poś. Natomiast w planach z 27 sierpnia 2009 r., 30 września 2009 r. i 8 marca 2010 r. (Uchwała Nr XXXI/181/10) nie zawarto zapisów odnoszących się do wymogów określonych w wymienionym przepisie [dowód: akta kontroli, str. 80, 81-91]. Wójt Gminy Narew Jakub Sadowski wyjaśnił: *„Wymogi określone w art. 73 ust.2 ustawy Prawo ochrony środowiska zostały ogólnie ustalone i określone w przedmiotowych uchwałach w rozdziale dot. zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz w rozdziale dot. zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Przedmiotowe wymogi dotyczą przeważnie niedużych inwestycji, które nie wpływają negatywnie na ochronę środowiska i nie naruszają równowagi przyrodniczej”* [dowód: akta kontroli, str. 316].

Przy aktualizacji w latach 2009-2010 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dokonano oceny aktualności tych dokumentów w trybie art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tj. przedstawiono Radzie Gminy wyniki analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy [dowód: akta kontroli, str. 92-101].

3. Spójność obowiązujących w gminie dokumentów strategicznych dotyczących środowiska

3.1. Stosownie do postanowień art. 9 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w *Studium* uwzględniono ustalenia strategii rozwoju gminy w odniesieniu do środowiska (m.in. w dotycząc ochronę lokalnego układu przyrodniczego i krajobrazowego, ochrony środowiska wodnego, rozbudowy kanalizacji sanitarnej, modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowej oraz systemu gospodarki odpadami).

3.2. W Programie ochrony środowiska i Planie gospodarki odpadami zawarto zadania ujęte w Strategii rozwoju gminy z zakresu ochrony środowiska.

3.3. Zasady ochrony środowiska (zawarte w Programie ochrony środowiska) oraz zakazy określone w *Studium* respektowano w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.4. W wyniku braku aktualizacji Programu ochrony środowiska, nie w nim ujęto obszarów specjalnej ochrony siedlisk i ptaków Natura 2000 [dowód: akt kontroli, str. 11].

3.5. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowano w oparciu o ustalenia *Studium* uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

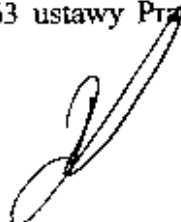
4. Prawidłowość wykonywania wybranych zadań w zakresie ochrony środowiska w odniesieniu do obowiązków nałożonych na gminę przepisami prawa

4.1. W Urzędzie utworzono rejestr substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (wyrobów zawierających azbest) na podstawie inwentaryzacji azbestu przeprowadzonej w okresie lipiec-sierpień 2007 r. Wbrew postanowieniom art. 162 ust. 6 ustawy Prawo ochrony środowiska, nie przedstawiano informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania tych wyrobów marszałkowi województwa. Inspektor ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska wyjaśnił: *„Poza bazą danych o wyrobach zawierających azbest, przekazaną w listopadzie 2008 r. w formie elektronicznej, nie przedstawiałem Urzędowi Marszałkowskiemu innych informacji, ponieważ nie zaszły żadne zmiany w bazie danych”* [dowód: akta kontroli, str. 324].

Nie podjęto żadnych działań dla spowodowania realizacji przez mieszkańców gminy obowiązku, wynikającego z art. 162 ust. 4 i 5 Poś, przedkładania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów azbestowych, pod rygorem odpowiedzialności karnej za ich niezłożenie (określonej w art. 346 ust. 1 Poś).

4.2. W okresie objętym kontrolą nie wydawano decyzji w trybie art. 150 ust. 1 Prawo ochrony środowiska, nakładających na prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia obowiązek prowadzenia pomiarów wielkości emisji.

4.3.-4.5. W latach 2008-2010 nie ustalano wymagań w zakresie ochrony środowiska dotyczących eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia. Nie wystąpiły również przypadki wstrzymania użytkowania instalacji bądź urządzenia. Nie wydawano także decyzji, w trybie art. 363 ustawy Prawo ochrony środowiska, nakazujących wykonanie w

określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko.

4.6. W Urzędzie prowadzono, wymagane w art. 3 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³¹:

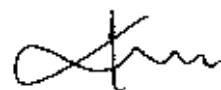
- ewidencję umów na odbieranie odpadów komunalnych (w formie elektronicznej bazy danych w pliku Excel), zawierającą m.in. imię i nazwisko właściciela nieruchomości, adres nieruchomości oraz nazwę podmiotu odbierającego odpady (ewidencja była aktualizowana na podstawie miesięcznych informacji przedkładanych przez przedsiębiorców odbierających odpady); wg stanu na 30 września 2010 r. w ewidencji ujętych było 930 umów,
- ewidencję zbiorników bezodpływowych (w pliku Excel) zawierającą m.in. imię i nazwisko posiadacza zbiornika oraz jego adres (w ewidencji ujęto 658 zbiorników) - [dowód: akta kontroli, str. 102-106].

Nie prowadzono ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków. Inspektor zatrudniony na stanowisku ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska wyjaśnił: „Nie prowadziłem ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków ponieważ nie dysponowałem wiedzą o takich urządzeniach”. Jak wynika z informacji znajdujących się w posiadaniu Urzędu na terenie gminy znajdują się 2 przydomowe oczyszczalnie ścieków: we wsi Gorodczyno (wybudowana w 2009 r.) oraz przy świetlicy wiejskiej w Trześciance (wybudowana w 2010 r.) - dowód: akta kontroli, str. 324.

4.7. W latach 2008-2010 (do końca III kwartału) liczba umów na odbiór odpadów komunalnych z terenu gminy Narew wzrosła z 649 do 930. Odsetek gospodarstw domowych objętych zorganizowanym systemem zbiórki odpadów wzrósł z 43,2 % (wg stanu na dzień 1 stycznia 2008 r.) do 62 % na dzień 30 września 2010 r., co spowodowane było głównie pozyskaniem w 2008 r. przez jednego z odbiorców odpadów (Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Hajnówce) 280 nowych klientów [dowód: akta kontroli, str. 102, 103, 117].

4.8. Na terenie gminy nie wprowadzono selektywnej zbiórki odpadów, nie utworzono też punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych (zadania ujęte w Planie Gospodarki Odpadami). Nie prowadzono także zbiórki odpadów ulegających biodegradacji (co zostało umówione w punkcie 4.12) – dowód: akta kontroli, str. 208.

³¹Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.

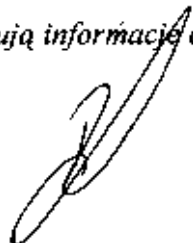
4.9. Zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych z terenu Gminy Narew posiadają 2 podmioty:

- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „MPO” Sp. z o.o. w Białymstoku,
 - Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Hajnówce [dowód: akta kontroli, str. 107-116].
- Usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych świadczone są przez gminę i sporadycznie – jak wyjaśnił kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej – przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Hajnówce. Z właścicielami zbiorników nie zawierano umów na odbiór nieczystości płynnych. Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej wyjaśnił: *„Umów takich nie zawierano, ponieważ trudno byłoby je realizować. Dziennie musielibyśmy opróżniać około 25 do 27 zbiorników, co jest niewykonalne. Opróżnianie zbiorników odbywa się na zgłoszenia telefoniczne mieszkańców. Zbiorniki opróżniane są niemal codziennie. Każde opróżnienie zbiornika dokumentowane jest fakturą wystawianą właścicielowi nieruchomości (...) Gmina dysponuje wozem asenizacyjnym o pojemności 5 m³ [dowód: akta kontroli, str. 328].*

4.10. W Urzędzie prowadzona jest dokumentacja wydanych zezwoleń oraz gromadzone są – przekazywane przez przedsiębiorców w trybie art. 9a ust.1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - wykazy właścicieli nieruchomości, z którymi zawarto lub rozwiązano umowy na odbiór odpadów komunalnych. W wyniku analizy informacji, składanych przez przedsiębiorców w latach 2008-2010 (do końca III kwartału), stwierdzono że:

- spółka MPO nie przekazała wykazów za styczeń, luty, kwiecień i maj 2008 r., natomiast za okres sierpień-wrzesień i październik-listopad 2008 r. przekazano po jednym wykazie. Z pozostałych 25 informacji 7 zostało przekazanych terminowo (tj. do 15 dnia po upływie poprzedniego miesiąca), 16 z opóźnieniem wynoszącym od 2 do 4 dni, jedną ze zwłoką wynoszącą 13 dni, zaś na jednej brak było daty wpływu;
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Hajnówce nie przekazało wykazów za lipiec 2008 r. i maj 2009 r. Z pozostałych 31 informacji 24 zostały przekazane w ustawowym terminie, zaś 7 z 1-2 dniowym opóźnieniem [dowód: akta kontroli, str. 117-118].

Inspektor ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska wyjaśnił: *„W przypadku braku informacji lub nieterminowego złożenia wykazu kontaktowałem się telefonicznie z odbiorcami odpadów, informując ich o obowiązkach wynikających z decyzji zezwalających na odbiór odpadów oraz z przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W wyniku moich interwencji dane te były uzupełniane, a od roku 2010 r. przedsiębiorcy przekazują informacje co miesiąc” [dowód: akta kontroli, str. 323].*

4.11. 7. posiadaczami zbiorników bezodpływowych nie zawierano umów na odbiór nieczystości ciekłych (co zostało opisane w punkcie 4.9 protokołu). Nie kontrolowano także częstotliwości opróżniania zbiorników. Inspektor zatrudniony na stanowisku ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska wyjaśnił: *„Ewidencję zbiorników bezodpływowych wprowadziłem ok. 2006 r., na podstawie informacji zasięgniętych u sołtysów wsi. Od tego okresu właściciele nieruchomości nie zgłaszali nowych zbiorników. Prowadzona przeze mnie aktualizacja ewidencji polega na wprowadzaniu danych o podłączaniu nieruchomości wyposażonych w zbiorniki do gminnej sieci kanalizacyjnej, na podstawie umów przedstawianych przez mieszkańców gminy. Wraz ze wzrostem liczby gospodarstw podłączonych do sieci maleje liczba wykorzystywanych zbiorników bezodpływowych. Nie prowadzę kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych ponieważ z właścicielami zbiorników nie zawierano stosownych umów”* [dowód: akta kontroli, str. 323].

4.12. W okresie objętym kontrolą spółka MPO w Białymstoku oraz Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Hajnówce składały coroczne informacje wymagane w art. 9a ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (określające masę i rodzaj odebranych odpadów oraz sposób ich zagospodarowania), przy czym PUK w Hajnówce – wbrew wymogom art. 9a ust. 2 pkt 2, 3 i 4 ustawy – nie przedstawiło informacji o masie zebranych odpadów ulegających biodegradacji oraz o sposobie ich zagospodarowania, a także informacji dotyczącej sposobu zagospodarowania odpadów zmieszanych zebranych w 2008 r. [dowód: akta kontroli, str. 119-122]. Inspektor zatrudniony na stanowisku ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska wyjaśnił: *„Nie występowałem do PUK o uzupełnienie tych informacji, ponieważ uznałem, że odpady komunalne zebrane przez to przedsiębiorstwo są zagospodarowywane zgodnie z udzielonym zezwoleniem, tj. składowane na gminnym wysypisku odpadów. Nie docierały do mnie informacje o innym przeznaczeniu odpadów zebranych przez PUK”* [dowód: akta kontroli, str. 323].

4.13. – 4.14. Wymienione wyżej informacje składane były w terminie określonym w art. 9a ust. 2 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz w decyzjach zezwalających na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych (tj. do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy) – dowód: akta kontroli, str. 119-122.

4.15. Na podstawie analizy zbiorczych sprawozdań o rodzajach i ilościach odpadów oraz sposobach gospodarowania nimi w latach 2008-2010, przekazywanych do Urzędu

Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, stwierdzono, że sprawozdania te nie odzwierciedlały stanu faktycznego, bowiem:

- w sprawozdaniu za 2008 r. podano masę zmieszanych odpadów komunalnych przekazanych na gminne składowisko w ilości 692 Mg, podczas gdy w 2008 r. na składowisko przyjęto 611,958 Mg tych odpadów. W sprawozdaniu tym podano także informację o zbiorce 74,6 Mg opakowań szklanych oraz 2,6 Mg opakowań z tworzyw sztucznych, podczas gdy faktycznie na składowisko dostarczono odpowiednio 74,1 Mg i 1,88 Mg tych odpadów;
- w sprawozdaniu za 2009 r. podano masę zmieszanych odpadów komunalnych przekazanych na składowisko w ilości 686 Mg, podczas gdy w 2009 r. na składowisko przyjęto 671,745 Mg tych odpadów. Ponadto w sprawozdaniu tym podano masę zebranych opakowań z tworzyw sztucznych w ilości 1,5 Mg, podczas gdy z ewidencji prowadzonej w Urzędzie wynika, że w 2009 r. na składowisko nie przekazywano tego rodzaju odpadów [dowód: akta kontroli, str. 125-126, 136-137, 145-146].

Sporządzający wymienione sprawozdania inspektor ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska w Urzędzie Gminy Narew wyjaśnił: *„Nie potrafię wyjaśnić tych rozbieżności. Opierałem się na danych przekazanych mi przez pracownika wysypiska”*. Nadzorujący wysypisko odpadów komunalnych kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej wyjaśnił: *„Różnice te wynikają z błędnej interpretacji sposobu ujmowania danych. Do ogólnej masy zmieszanych odpadów komunalnych dodawano omyłkowo odpady zebrane selektywnie i dostarczone na składowisko niezależnie od odpadów zmieszanych. Rozbieżności te mogły być również spowodowane błędami w prowadzeniu ewidencji odpadów”* [dowód: akta kontroli, str. 330-331, 332-333].

Ponadto, jak wynika z ewidencji prowadzonej w Urzędzie, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Hajnówce w 2008 r. dostarczyło na składowisko jedynie 40,5 Mg odpadów komunalnych, podczas gdy w rocznym sprawozdaniu, przekazanym do Urzędu Gminy, przedsiębiorstwo to wykazało 139,06 Mg. W okresie od 1 stycznia 2010 r. do 30 września 2010 r. PUK w ogóle nie dostarczało odpadów na składowisko w Narwi [dowód: akta kontroli, str. 121, 145-146]. Inspektor ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska wyjaśnił: *„Z posiadanej przeze mnie wiedzy wynika, że odpady te były przekazywane na składowisko odpadów w Poryjewie, na terenie powiatu hajnowskiego. Z rozmowy jaką przeprowadziłem z przedstawicielem PUK wynika, że przyczyną nieskładowania odpadów na gminnym składowisku w Narwi są zbyt wysokie stawki*

stosowane przez gminę. Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej wyjaśnił: „Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Hajnówce uruchomiło w Poryjewie własny zakład zagospodarowania odpadów i w związku z tym przestało dostarczać odpady z terenu gminy Narwa na gminne wysypisko odpadów w Narwi. O ile wiem, składowanie tych odpadów w Poryjewie jest korzystniejsze dla PUK z przyczyn ekonomicznych” [dowód: akta kontroli, str. 330-331, 332-333].

4.16. Na terenie Gminy nie występują podmioty prowadzące odzysk lub unieszkodliwianie odpadów. Zbiórka i transport odpadów prowadzona jest przez przedsiębiorców wymienionych w punkcie 4.9 protokołu. Wójt nie dysponował zezwoleniami na transport odpadów wydanymi spółce MPO w Białymstoku oraz Przedsiębiorstwu Usług Komunalnych w Hajnówce.

4.17. Poza składowiskiem odpadów w Narwi gmina nie posiada innych instalacji ani urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

4.18. W latach 2008-2009 na gminne składowisko odpadów w Narwi nie przekazywano odpadów biodegradowalnych. W 2010 r. odpady takie, w ilości 17,9 Mg (dostarczone przez Przedsiębiorstwo PRONAR w Narwi) wykorzystano do przykrycia odpadów zmieszanych. W związku z tym, iż nie prowadzono selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji, Urząd nie dysponował danymi o całkowitej masie tych odpadów wytworzonych na terenie gminy – dowód: akta kontroli, str. 145-146.

4.19. W okresie objętym kontrolą Rada Gminy podejmowała, w trybie art. 6 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, następujące uchwały w sprawie wysokości opłat za odbiór odpadów:

- uchwałą z dnia 4 grudnia 2007 r. ustalono opłatę w wysokości 96 zł/tonę za przyjęcie komunalnych odpadów na gminne wysypisko w Narwi,
- na podstawie uchwały z 30 grudnia 2008 r. opłatę za przyjęcie 1 tony komunalnych odpadów zmieszanych ustalono w wysokości 130 zł,
- uchwałą z dnia 30 grudnia 2009 r. opłatę za przyjęcie 1 tony komunalnych odpadów zmieszanych zwiększono do 200 zł

W latach 2008-2010 z opłat zwolniono dostarczanie odpadów zebranych w sposób posegregowany (tj. papieru, tektury, opakowań szklanych, butelek plastikowych po napojach, złomu metalowego, opakowań z tworzyw sztucznych po chemii gospodarczej) - dowód: akta kontroli, str. 147-149.

4.20. Na terenie gminy nie tworzono punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Nie prowadzono też akcji odbierania tego rodzaju odpadów od mieszkańców gminy. Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej wyjaśnił: „*Nie organizowano punktów zbiórki tego rodzaju sprzętu z uwagi na brak miejsc jego magazynowania. Nie organizowano również akcji zbierania elektrośmieci, z powodu braku zainteresowania takimi akcjami ze strony podmiotów zewnętrznych. W 2009 r. prowadziliśmy rozmowy z jedną z firm, które obiecała ustawić w Narwi kontener na zużyty sprzęt, lecz nie wywiązała się ze swoich obietnic*” [dowód: akta kontroli, str. 330].

4.21. Wskazując na działania podejmowane dla utrzymania i zabezpieczenia, zlokalizowanych na terenie gminy obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną, Zastępca Wójta wyjaśnił: „*Z uwagi na konieczność ochrony obszarów chronionego krajobrazu na terenie Gminy Narew władze naszej gminy prowadziły politykę zrównoważonego rozwoju w stosunku do terenów objętych tą formą ochrony przyrody. Tereny te w przeważającej mierze zlokalizowane są wzdłuż rzeki Narew i jej doliny oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej od strony Puszczy Białowieskiej w kierunku Hajnówki. Celem takiej polityki gospodarczej było pobudzanie rozwoju gospodarczego tylko w oparciu o walory środowiskowe, przyrodnicze i krajobrazowe terenu, dlatego też w dokumentach planistycznych (planach przestrzennego zagospodarowania) na wymienionych obszarach nie ujmowano terenów z przeznaczeniem na prowadzenie działalności przemysłowej lub innej mogącej znacząco oddziaływać na walory krajobrazowe. (...) Mając na celu ochronę pomników przyrody i ochronę krajobrazu stale wykonywane były drobne prace porządkowe na terenach należących do Gminy Narew sprzątanie, koszenie traw, współpraca przy wykonywaniu drobnych obiektów architektury turystycznej (ławki, tablice informacyjne, mapy, itp.). Innych specjalistycznych prac nie wykonywano*” [dowód: akta kontroli, str. 335].

4.22. W okresie objętym kontrolą nie zakładano terenów zieleni i nie dokonywano zadrzewień.

4.27. - 4.30. W latach 2008-2010 (do końca III kwartału) do Urzędu wpłynęło 175 wniosków o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów. Wydano 159 decyzji zezwalających, 6 decyzji w części zezwalających i w części odmawiających wycinki oraz 2 decyzje odmowne (brak zgody na usunięcie uzasadniono dobrym stanem zdrowotnym drzew; w jednym przypadku decyzję odmowną wydano do czasu ustalenia granic działki, na której rosło drzewo). Jedno postępowanie umorzono, zaś w 8 przypadkach wnioski pozostawiono bez rozpoznania w związku z nieuzupełnieniem w terminie braków formalnych. We wszystkich

decyzjach zezwalających na usunięcie drzew lub krzewów odstąpiono od naliczania opłat [dowód: akta kontroli, str. 150, 151-156].

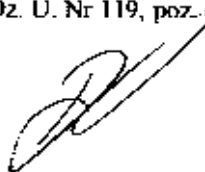
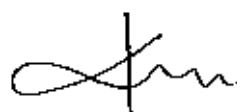
W wyniku kontroli losowo wybranych 17 decyzji (w tym odmownej), stwierdzono, że:

- we wszystkich przypadkach przeprowadzono oględziny nieruchomości i drzew przewidzianych do wycinki,
- decyzje o odstąpieniu od naliczania opłat wydawano w przypadkach uzasadnionych w art. 86 ust. 1 pkt 2, 4, 8 i 9 ustawy o ochronie przyrody (dotyczących m.in. drzew, które zagrażały bezpieczeństwu ruchu drogowego, ludzi lub mienia w istniejących obiektach budowlanych, obumarły lub nie rokowały szans na przeżycie),
- 16 decyzji wydano w terminie określonym w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³² (w jednym przypadku decyzję wydano po upływie 33 dni, nie informując wnioskodawcy o przyczynach niedochowania terminu),
- 14 decyzji wydano na podstawie prawidłowo złożonych wniosków (zawierających informacje określone w art. 83 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, tj. m.in.: tytuł prawny władania nieruchomością, nazwę gatunku drzewa lub krzewu, przeznaczenie terenu przewidzianego do wycinki, przyczynę i termin zamierzonego usunięcia drzewa). W trzech przypadkach wnioski, złożone w III kwartale 2010 r., nie zawierały map określających usytuowanie drzew w stosunku do granic nieruchomości i obiektów budowlanych (wymóg wprowadzony z dniem 20 lipca 2010 r. na podstawie art. 5 pkt 4 lit. c ustawy z dnia 21 maja 2010 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw³³. Inspektor ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska, podając powody niewyegzekwowania tych elementów we wnioskach osób ubiegających się o zezwolenie, wyjaśnił, iż nie wiedział o zmianie przepisów dotyczących wycinki drzew – dowód: akta kontroli, str. 151-156.

4.27. Odnosząc się do działań podejmowanych w celu ograniczenia możliwości wycinania drzew i krzewów oraz likwidacji terenów zieleni Wójt Gminy Narew Jakub Sadowski wyjaśnił: „*W trakcie realizacji inwestycji celu publicznego już na etapie planowania staraliśmy się aby przebieg i lokalizacja inwestycji (szczególnie przy wodociągach) miały jak*

³² Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

³³ Dz. U. Nr 119, poz. 804

najmniejszy wpływ na naruszenie terenów zielonych, zawsze minimalizowaliśmy konieczność wycinania drzew oraz krzewów” [dowód: akta kontroli, str. 317].

4.28. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki uzasadniające wymierzanie - w trybie art. 88 ustawy o ochronie przyrody - administracyjnych kar pieniężnych za zniszczenie terenów zieleni albo drzew lub krzewów. Nie stwierdzono także niszczenia drzew, krzewów lub terenów zieleni spowodowanego niewłaściwym wykonaniem zabiegów pielęgnacyjnych. [dowód: akta kontroli, str. 157].

4.29. Gmina nie posiada magazynu przeciwpowodziowego. Inspektor prowadząca w Urzędzie sprawy z zakresu zarządzania kryzysowego wyjaśniła: *„Na terenie gminy nie jest prowadzony magazyn przeciwpowodziowy, ponieważ dotychczas nie wystąpiły zjawiska o charakterze powodziowym. Miały miejsce jedynie podtopienia łąk, spowodowane ulewnymi deszczami. Nie odnotowano również wylewania Narwi, ani innych cieków wodnych. W przypadku ewentualnego wystąpienia poważniejszych podtopień, gmina ma możliwość wykorzystania worków, którymi dysponuje oczyszczalnia ścieków w Narwi”* [dowód: akta kontroli, str. 158].

4.30. – 4.32. W Planie Reagowania Kryzysowego Gminy, przyjętym w 2008 r., wskazano że powódzie w gminie Narew nie były notowane (występuje natomiast ryzyko podtopienia łąk i sporadycznie upraw w okresie wiosennych roztopów i w czasie intensywnych opadów deszczu) - dowód: akta kontroli, str. 159-168.

4.33. W okresie objętym kontrolą Starosta Hajnowski wydał pozwolenie na budowę kaplicy i pustelni oraz szczelnego zbiornika na nieczystości płynne, na nieruchomości oznaczonej numerami działek 621/2 i 650/3 położonych w miejscowości Odrynki (ujętych w mpzp z 26 października 2006 r. jako tereny, na których występuje zagrożenie powodzią poniżej rzędnej 134,86 m n.p.m). Wójt Gminy Narew Jakub Sadowski wyjaśnił: *„Odnosnie inwestycji w Odrynkach informuję, że gmina nie wyrażała o niej żadnej opinii. Podkreślam również, że teren działek oznaczony numerami ewidencyjnymi 621/2 i 650/3 położony w obrębie geodezyjnym wsi Odrynki, zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego części gminy Narew, obejmujący część wsi Doratynka, Hajdukowszczyzna, Saki, Iwanki, Radzki i Odrynki uchwalony uchwałą Nr XXXII/194/06 Rady Gminy Narew z dnia 25 października 2006 roku przeznaczony jest pod tereny usług turystycznych i zabudowy letniskowej. Zgodnie z rozporządzeniem nr 9/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 22 lutego 2005 roku w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Doliny Narwi” wyznaczono strefę w odległości 100 m od linii brzegowej rzeki Narew, poza którą dopuszcza się realizację zabudowy letniskowej, pensjonatowej i usług hotelarskich wraz z urządzeniami*

towarzyszącymi. Poziom posadowienia parterów budynków należy przyjmować powyżej rzędnej 135.0 m n.p.m. (rzędna poziomu zalewowych terenów wynosi 134.86 m n.p.m.). W związku z powyższym przedmiotowa inwestycja położona jest na terenach nie objętych strefą zalewową" [dowód: akta kontroli, str. 74, 169-170, 316-317].

5. Zakres i terminowość realizacji działań zakładanych dokumentami strategicznymi

5.1. W okresie objętym kontrolą realizacja Programu ochrony środowiska nie była monitorowana. Jedyny dotychczasowy raport z wykonania Programu, za okres od jego uchwalenia do dnia 1 października 2006 r., został przedstawiony Radzie Gminy w dniu 26 października 2006 r. Radni nie wniesli uwag do tego dokumentu [dowód: akta kontroli, str. 172-177].

5.2. Realizację przez gminę zadań określonych w Programie (z uwzględnieniem okresu objętego kontrolą) przedstawiono w tabeli:

Lp	Nazwa zadania	Planowany termin rozpoczęcia	Planowany termin zakończenia	Realizacja zadania	Planowane koszty ogółem (w tys. zł)	Wydatki poniesione na realizację zadań
1	Budowa oczyszczalni przydomowych	2006	2010	W 2009 r. wybudowano przydomową oczyszczalnię w Gorodeczynie, zaś w 2010 r. przydomową oczyszczalnię ścieków przy świetlicy wiejskiej w Trześciance	400	Na budowę przydomowej oczyszczalni ścieków w Gorodeczynie przeznaczono 0,5 tys. zł z głośników, zaś budowę przydomowej oczyszczalni w Trześciance sfinansowano w ramach zadania pn. Budowa wodociągu do wsi Puchły, Hajdukowszczyzna, Cimochy i Rybaki oraz przydomowej oczyszczalni ścieków przy świetlicy wiejskiej w Trześciance
2	Budowa zbiorników wodnych służących małej retencji	2005	2012	Nie realizowano	b.d.	
3	Budowa sieci kanalizacyjnej gminy Narew	2004	2006	Przed realizacją Programu, w 1993 r. wybudowano oczyszczalnię ścieków w miejscowości Losinka, wraz z siecią kanalizacyjną o długości 1.419 m W 2006 r. wybudowano sieć kanalizacyjną we wsi Narew o dł. 13.971,25 m	3 500	Na budowę sieci we wsi Narew w 2006 roku wydatkowano 4.229,4 tys. zł
4	Budowa wodociągu we wsi Białki	2004	b.d.	Wodociąg o długości 3.688 m wybudowano w 2004 r.	320	172,8 tys. zł
5	Budowa wodociągu we wsi Odrynki	2004	b.d.	Wodociąg o długości 4.970 m wybudowano w 2004 r.	400	179,3 tys. zł
6	Budowa wodociągu we wsi Soce	2005	b.d.	Wodociąg o długości 7.636 m wybudowano w 2004 r.	600	227,4 tys. zł
7	Modernizacja kotłowni poprzez zastosowanie źródeł energii odnawialnej	2004	2011	Przed realizacją Programu, w 2000 r. zmodernizowano kotłownię osiedlową przy ul. Mickiewicza w Narwi	b.d.	141,9 tys. zł

8	Selektywna zbiórka odpadów	2004	2009	Nie wprowadzono systemu selektywnej zbiórki odpadów. Zbiórka odpadów prowadzona jest w ramach konkursów szkolnych	140	
9	Eliminacja dzikich wysypisk	od roku 2004	2013	Nie wyeliminowano tzw. „dzikich wysypisk” w miejscowościach Odrynki, Ancuty, Krzywiec, Wałki, Losinka	30	
10	Programy rolno-środowiskowe	2004	2006	Programy rolno-środowiskowe realizowane są na terenie gminy przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Hajnówce	70	
11	Edukacja ekologiczna w szkołach	od roku 2004	2013	Od roku 2004 w szkole podstawowej i w gimnazjum w Narwi prowadzony jest konkurs pn. „Selektywna zbiórka odpadów wtórnych”, w ramach którego prowadzone są ekologiczne zajęcia	45	Na nagrody związane z konkursem wydatkowano 4,3 tys. zł w 2008 r., 8,2 tys. zł w 2009 r. i 8,9 tys. zł w 2010 r.
12	Modernizacja dróg	2004	2012	W latach 2008-2009 zmodernizowano 5 dróg: drogę rolniczą w Narwi, ul. Ogrodową w Narwi, drogę gminną w Lyniewiczach dużych, drogę gminną w Losince i ul. Piaski w Narwi	b.d.	385,5 tys. zł

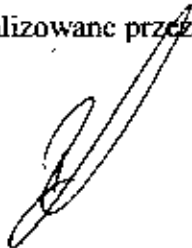
[dowód: akta kontroli, str. 178-207].

5.3. Jak wynika z powyższego zestawienia nie zrealizowano dotychczas 3 zadań ujętych w *Programie* (jedno z nich – likwidacja „dzikich” składowisk odpadów - zawarte było również w Planie Gospodarki Odpadami). Wyjaśnienia Wójta Jakuba Sadowskiego w tej sprawie przedstawiono w punkcie 5.7. [dowód: akta kontroli, str. 314-315].

5.4. Nie planowano budowy kanalizacji deszczowej oraz działań dotyczących zabezpieczenia przeciwpowodziowego (na terenie gminy nie występuje realne niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi) - dowód: akta kontroli, str. 167, 178-179.

5.5.- 5.6. W *Programie* nie określono zadań w zakresie zarządzania środowiskiem oraz planowania przestrzennego. Wskazano natomiast, że planowanie przestrzenne powinno być ściśle skoordynowane z zarządzaniem środowiskiem. Zwrócono uwagę, że w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się informacje z opracowań ekofizjograficznych, decyzji określających warunki korzystania ze środowiska, przeglądów ekologicznych, czy raportów oddziaływania na środowisko [dowód: akta kontroli, str. 17-19].

5.7. W *Planie Gospodarki Odpadami* ujęto następujące zadania strategiczne na lata 2004-2015, realizowane przez gminę:

- kampanie informacyjne i edukacyjne na rzecz podnoszenia świadomości społecznej w zakresie gospodarki odpadami,
- stworzenie systemu zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych, obejmującego 100% mieszkańców (w latach 2004-2007)
- stworzenie w latach 2004-2014 systemu zbiórki odpadów opakowaniowych i biodegradowalnych z opłat za produkty i za recykling,
- rozwój w latach 2008-2015 systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych, rozbiórkowych (gruzu) oraz odpadów niebezpiecznych, mającego na celu uzyskanie do 2010 r. stopnia zbiórki tych odpadów na poziomie odpowiednio: 50 %, 40 % i 50 % [dowód: akta kontroli, str. 26].

W harmonogramie rzeczowym zadań krótkoterminowych (na lata 2004-2007) ujęto następujące zadania:

- opracowanie pakietów edukacyjnych dla gminy,
- wyposażenie w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów 100% mieszkańców,
- wyposażenie domów jednorodzinnych w kompostowniki,
- organizowanie systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i budowlanych,
- organizacja Centrum Odzysku Opakowań Odpadowych w Gradocznie,
- utworzenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych i organizowanie systemu zbiórki odpadów komunalnych niebezpiecznych,
- podjęcie działań dotyczących eliminacji azbestu i jego monitoring,
- budowa kwater do składowania odpadów azbestowych (2004-2006),
- modernizacja gminnego składowiska odpadów komunalnych w Narwi (2004-2005),
- likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy,
- wdrożenie systemu zbiórki i recyklingu odpadów użytkowych,
- opracowanie i aktualizacja gminnego planu gospodarki odpadami (2004-2015) – dowód: akta kontroli, str. 27.

W harmonogramie określono źródła finansowania (środki własne, pomocowe, środki funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej i in.) bez wskazania wielkości kwot przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań [dowód: akta kontroli, str. 27].

W okresie objętym kontrolą wykonano lub podjęto realizację 2 z 12 zadań określonych w *Planie*, a mianowicie:

- przeprowadzono inwentaryzację wyrobów azbestowych w celu wdrożenia procesu ich usuwania,

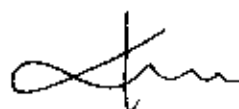

- przystąpiono do modernizacji składowiska odpadów, tj. wykonano 2 studnie odgazowujące oraz opracowano dokumentację projektową i uzyskano pozwolenie na wykonanie sieci wodociągowej, elektroenergetycznej oraz budowę budynku socjalno-garażowego [dowód: akta kontroli, str. 208-224].

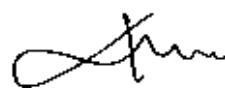
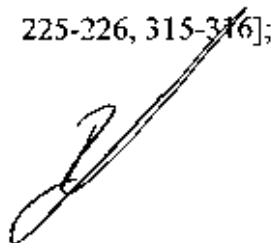
Nie realizowano natomiast pozostałych zadań, w tym m.in. nie wyposażono gminy w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów, nie zlikwidowano nielegalnych składowisk odpadów w miejscowościach Odrynki, Ancuty, Krzywiec, Waśki i Łosinka, nie zorganizowano Centrum Odzysku Opakowań Odpadowych w Gradocznie, nie wdrożono systemu zbiórki i recyklingu odpadów użytkowych, nie utworzono gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych, nie zaktualizowano Planu Gospodarki Odpadami, nie zorganizowano systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i budowlanych (odpady te dostarczane były na składowisko bezpośrednio przez wytwórców – w okresie objętym kontrolą zeskladowano 0,8 tony tych odpadów) – dowód: akta kontroli, str. 208.

Wójt Gminy Narew Jakub Sadowski, podając przyczyny braku realizacji tych zadań, wyjaśnił: *„W kwestii wdrożenia zadań wymienionych w planach pragnę podkreślić, że zadania które Pan wskazał charakteryzują się wysoką kapitałochłonnością (jak chociażby budowa zbiorników wodnych małej retencji, wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów) oraz nie wchodzi do grupy inwestycji gminnych o priorytetowym charakterze. Środki budżetowe w kolejnych latach były w całości przeznaczane przede wszystkim na inwestycje o pierwszorzędym charakterze, tj. na drogi publiczne, budowę wodociągów oraz kanalizacji. Natomiast zadania w wymienionych dokumentach planistycznych stanowią dalekosiężny, idealny cel do którego Gmina będzie zdążać przez szereg lat. Na przykładzie zadania zorganizowania selektywnej zbiórki odpadów pragnę wyjaśnić, że w minionych latach obowiązywania planów musieliśmy najpierw wdrożyć obowiązek posiadania przez mieszkańców odpowiednich umów na wywóz odpadów komunalnych. To dzięki znacznemu wysiłkowi organizacyjnemu urzędu oraz konsekwentnemu i długotrwałemu działaniu zdołaliśmy dopiero doprowadzić do zadowalających efektów. Kolejnym etapem powinno być przekonywanie i tłumaczenie mieszkańcom o konieczności wdrożenia selektywnej zbiórki odpadów. W mojej ocenie wymagać to będzie odpowiedniej dojrzałości i świadomości mieszkańców, a tej nie da się zadekretować odpowiednią uchwałą Rady wprowadzającą system zbiórki selektywnej”* [dowód: akta kontroli, str. 314-315].

5.8. W ramach realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest zrealizowano następujące zadania:

- w 2007 r. przeprowadzono inwentaryzację wyrobów azbestowych i utworzono bazę danych (w której zawarto informację o 1.525,936 Mg odpadów) Na prośbę z dnia 16 października 2008 r., w związku z tworzeniem tzw. „krajowej bazy azbestowej”, dane z bazy, w wersji elektronicznej, przekazano w dniu 6 listopada 2008 r. do Urzędu Marszałkowskiego. Baza danych nie była dotychczas aktualizowana. Inspektor ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska wyjaśnił: *„Bazy nie aktualizowałem ze względu na brak nowych danych od właścicieli nieruchomości o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest. Inwentaryzacją przeprowadzoną na potrzeby Programu usuwania wyrobów azbestowych objęto wszystkich mieszkańców gminy i nie zachodziła potrzeba jej aktualizacji”* [dowód: akta kontroli, str. 32-33, 227-229, 324];
- w ramach działań edukacyjnych w 2008 r. przekazano sołtysom oraz udostępniono w miejscach publicznych (w Urzędzie Gminy, na gminnej tablicy ogłoszeń) pismo głównego koordynatora programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terytorium Polski oraz broszury informacyjne „Azbest w twoim otoczeniu. Zadziałaj aby go usunąć”, „Azbest w twoim domu”. W 2010 r. przekazano sołtysom oraz radnym podczas sesji, a także wyłożono w miejscach publicznych, broszurę „ABC odpadów Regionu Puszczy Białowieskiej” zawierającą informacje na temat odpadów niebezpiecznych [dowód: akta kontroli, str. 225];
- w październiku 2010 r. złożono zapotrzebowanie do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest w latach 2011-2012 w ramach Programu priorytetowego *„Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne – część III: Usuwanie wyrobów zawierających azbest”*. We wniosku tym ujęto kwotę 270 tys. zł na demontaż, transport oraz unieszkodliwienie 135 Mg eternitu [dowód: akta kontroli, str. 230-232];
- zaplanowano, w ramach związku Gmin Regionu Puszczy Białowieskiej, budowę Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Dubiażynie (z magazynem odpadów niebezpiecznych). Wójt Gminy Jakub Sadowski wyjaśnił, że: *„(...) w ramach Związku zaplanowano pełną realizację planów gospodarki odpadami, w tym i azbestu. Z przyczyn od nas niezależnych inwestycja w Dubiażynie, Gm. Bielsk Podlaski jest tylko w fazie projektowej. Jednocześnie informuję, że Urząd Gminy Narew wykonał już istotną pracę organizacyjną polegającą na zinventaryzowaniu istniejącego azbestu na terenie Gminy”* [dowód: akta kontroli, str. 225-226, 315-316];

- kontrolowano teren gminy pod kątem występowania nielegalnych składowisk wyrobów zawierających azbest. Jak wyjaśnił inspektor ds. rolnictwa, gospodarki mierniem i ochrony środowiska: „*Podczas prac w terenie (np. w trakcie oględzin miejsc przewidzianych do wycinki drzew) na bieżąco kontroluję obszary najbardziej zagrożone urządzaniem dzikich wysypisk (tereny leśne i nadrzeczne). Nie stwierdziłem dotychczas składowania odpadów zawierających azbest*” [dowód: akta kontroli, str. 325].

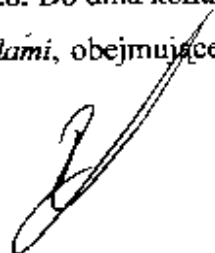
W okresie objętym kontrolą nie podjęto działań związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych z terenu gminy. Inspektor ds. rolnictwa, gospodarki mierniem i ochrony środowiska wyjaśnił: „*Nie otrzymałem dotychczas od mieszkańców gminy żadnego zgłoszenia o przystąpieniu do usuwania tych odpadów ani wniosku o dofinansowanie tego rodzaju działań. W związku ze zgłoszeniem w październiku 2010 r. potrzeb finansowych w tym zakresie do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku zakładamy, że w roku 2011 rozpocznie się proces usuwania wyrobów zawierających azbest*” [dowód: akta kontroli, str. 324].

6. Rzetelność sporządzanych raportów i sprawozdań z realizacji działań i stopień osiągnięcia celów określonych w dokumentach strategicznych

6.1. Pierwszy raport z wykonania *Programu Ochrony Środowiska Gminy Narew* został opracowany za okres od uchwalenia tego dokumentu (30 września 2004 r.) do 1 października 2006 r. W latach 2007-2010 nie sporządzano kolejnych raportów (art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowi, że raporty z wykonania programu sporządzane są przez organ wykonawczy gminy co 2 lata). Wyjaśnienia Wójta w tej sprawie przedstawiono w punkcie 6.5. [dowód: akta kontroli, str. 172-177].

6.2. – 6.4. W wyżej wymienionym raporcie ujęto zadania nie wymienione w *Programie* (np. modernizacja stacji uzdatniania wody, zalesianie gruntów, działania związane z likwidacją szkód wyrządzonych przez bobry i wilki, upowszechnianie wiedzy o UE i jej polityce rolnej, współpraca z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, Powiatowym Lekarzem Weterynarii i Inspekcją Ochrony Roślin), a nie odniesiono się do realizacji zadań określonych w tym dokumencie, tj. budowy przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników wodnych małej retencji. Wyjaśnienia Wójta w tej sprawie przedstawiono poniżej [dowód: akta kontroli, str. 173-177].

6.5.-6.8. Do dnia kontroli NIK sporządzono jedno sprawozdanie z realizacji *Planu gospodarki odpadami*, obejmujące okres od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2008 r. (zgodnie z art. 14

ust. 12b pkt 4 i ust. 13 pkt 1 ustawy o odpadach, sprawozdanie takie powinno być przedkładane przez organ wykonawczy gminy i przedkładane radzie gminy oraz zarządowi powiatu, co 2 lata, w terminie do dnia 31 marca po upływie okresu sprawozdawczego).

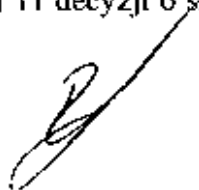
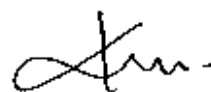
W sprawozdaniu tym odniesiono się do realizacji tylko 4 zadań (opracowanie programu edukacyjnego, objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem zorganizowanej zbiórki odpadów, wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów oraz udział w utworzeniu zakładu zagospodarowania odpadów w Dubiażynie) – dowód: akta kontroli, str. 233-258. Jak wynika z informacji uzyskanych w trybie art. 29 pkt 2 lit f ustawy o NIK od Prezesa Zarządu Związku Gmin Regionu Puszczy Białowieskiej, w latach 2008-2010 Związek opracował wstępne studium wykonalności dla przedsięwzięcia pod nazwą „Zintegrowany System Gospodarki Odpadami na terenie Związku Gmin Regionu Puszczy Białowieskiej i dorzecza Bugu” oraz zlecił badania składu morfologicznego odpadów komunalnych na potrzeby przedsięwzięcia. W ocenie Prezesa Związku zakładany poziom składowania w 2020 r. 50 % masy zbieranych odpadów nie jest zadowalający, w związku z czym rozważana jest budowa instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów, z inną lokalizacją niż w Dubiażynie [dowód: akta kontroli, str. 259-260].

Wójt Gminy Jakub Sadowski wyjaśnił: „*Odnośnie raportowania z realizacji wykonanych zadań zapisanych w planach chcę podkreślić, że naszym celem było przedstawienie wszystkich faktycznych działań Urzędu na rzecz ochrony środowiska niezależnie czy były one wpisane do dokumentów planistycznych, czy też nie. W naszej ocenie raporty wykazały również, że założenia planu w zakresie sformułowania zadań były określone zbyt optymistycznie. Życie oraz ograniczenia finansowe zweryfikowały zapisy dokumentów, dlatego niezbędna będzie niezwłoczna aktualizacja obu dokumentów przez Radę Gminy Narew*” [dowód: akta kontroli, str. 315].

6.9. Do dnia kontroli NIK nie sporządzano sprawozdań z realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest. Jak wyjaśnił Wójt Jakub Sadowski „*Nie dofinansowaliśmy żadnych projektów związanych z usuwaniem azbestu, dlatego nie składano żadnych sprawozdań, gdyż te dotyczą tylko sprawozdań finansowych, w przypadku dokonywania konkretnych wydatków budżetowych*” [dowód: akta kontroli, str. 316].

7. Stosowanie systemu ocen oddziaływania na środowisko jako mechanizmu zarządzania środowiskiem

7.1. – 7.6. W okresie od 15 listopada 2008 r. do 30 września 2010 r. Wójt Gminy Narew wydał 11 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć, z czego trzy

dotyczyły przedsięwzięć zlokalizowanych na obszarze Natura 2000 (w tym specjalnej ochrony ptaków „Dolina Górnej Narwi” - PLB200007 i specjalnej ochrony siedlisk „Ostoja w Dolinie Górnej Narwi” - PLH200010) oraz dwie – przedsięwzięć zlokalizowanych na obszarze ochronionego krajobrazu „Puszcza Białowieska”. W wyniku kontroli tych postępowań stwierdzono, że we wszystkich przypadkach odstąpiono od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i sporządzenia raportu w trybie art. 63 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Postanowienia w tych sprawach były zgodne ze stanowiskiem opiniujących organów, tj. Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Hajnówce i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku [dowód: akta kontroli, str. 261-264].

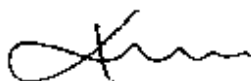
7.7. W okresie objętym kontrolą nie wydawano w trybie art. 96 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) postanowień w sprawie nałożenia obowiązku przedłożenia dokumentacji Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Białymstoku w odniesieniu do przedsięwzięć na obszarach Natura 2000, innych niż mogące potencjalnie oddziaływać na środowisko.

7.8. Warunki realizacji przedsięwzięć, określone w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach były zgodne z ustalonymi w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Narew oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego [dowód: akta kontroli, str. 261-264].

8. Wykorzystanie mechanizmów finansowych zarządzania środowiskiem

8.1. – 8.4. W okresie objętym kontrolą nie uzyskiwano opłat za usunięcie drzew lub krzewów (co zostało opisane w punkcie 4.23. protokołu). Nie wymierzano też kar w trybie art. 88 ustawy o ochronie przyrody (nie stwierdzono przypadków: [1] zniszczenia terenów zieleni spowodowanego niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych lub wykorzystaniem sprzętu mechanicznego albo urządzeń technicznych oraz zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności, [2] usuwania drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia [3] zniszczenia drzew, krzewów lub terenów zieleni spowodowanego niewłaściwym wykonaniem zabiegów pielęgnacyjnych) - dowód: akta kontroli, str. 157, 265-269, 271-273.

8.5. W latach 2008-2009 przychody gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (gfośigw) wyniosły odpowiednio 40,6 tys. zł i 49,3 tys. zł i pochodziły w większości

ze środków przekazanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska (40,1 tys. zł w 2008 r. i 49,1 tys. zł w 2009 r.). Pozostałe wpływy pochodziły z odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym – dowód: akta kontroli, str. 265-269.

8.6. Środki gfośigw przeznaczono na zadania określone w art. 406³⁴ ustawy Prawo ochrony środowiska, tj. na przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami, a mianowicie:

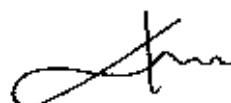
- w 2008 r. wydatkowano 56,6 tys. zł (z uwzględnieniem środków na początku roku w kwocie 24,6 tys. zł), z tego: 22,9 tys. zł na zakup wozu asenizacyjnego do transportu nieczystości płynnych, 4,9 tys. zł na pokrycie kosztów naprawy wagi na gminnym składowisku odpadów, 5,1 tys. zł na sfinansowanie usługi czyszczenia urządzeń oczyszczalni ścieków, 23,7 tys. zł na opłacenie części kosztów instalacji kotła grzewczego w kotłowni ekologicznej na biomasę (w pomieszczeniach dzierżawionych od instytucji kultury w Narwi);
- w 2009 r. wydatkowano 41,3 tys. zł (przy uwzględnieniu środków na początku roku w wysokości 8,6 tys. zł), w tym m.in.: 26,4 tys. zł na zakup i montaż agregatora prądotwórczego przy kotłowni ekologicznej, 14,3 tys. zł na zakup transformatora przy stacji uzdatniania wody w miejscowości Iwanki i 0,5 tys. zł na refundację części kosztów budowy przydomowej oczyszczalni ścieków we wsi Gorodeczyno [dowód: akta kontroli, str. 265-269].

Pozostające na koniec 2009 r. środki funduszu w kwocie 16,6 tys. zł, zostały w dniu 4 lutego 2010 r. przekazane na rachunek budżetu gminy [dowód: akta kontroli, str. 270].

8.7. W okresie objętym kontrolą Gmina Narew realizowała, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, projekt pod nazwą: *Budowa wodociągu do wsi Puchły, Hajdukowszczyzna, Cimochy i Rybaki oraz przydomowej oczyszczalni ścieków przy świetlicy wiejskiej w Trześciance*. W 2010 r. wybudowano odcinek sieci wodociągowej do wsi Puchły (6.470 mb) oraz przydomową oczyszczalnię ścieków przy świetlicy wiejskiej w Trześciance. Dotychczasowy koszt inwestycji wyniósł 511,4 tys. zł (51,2 % wartości zdania), z czego 100,6 tys. zł stanowiło dofinansowanie ze środków PROW [dowód: akta kontroli, str. 180-192, 274-276].

Ponadto w 2010 r. zmodernizowano za kwotę 626,5 tys. zł oświetlenie uliczne na terenie gminy (na realizację zadania uzyskano dofinansowanie w formie pożyczki Wojewódzkiego

³⁴ Przepis uchylony z dniem 1 stycznia 2010 r.

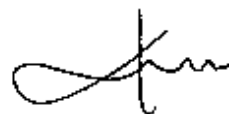
Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie 501,2 tys. zł) – dowód: akta kontroli, str. 337-339.

Gmina ubiegała się bezskutecznie o dofinansowanie ze środków unijnych innych zadań związanych z ochroną środowiska, w tym np.:

- *Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na obszarze Stowarzyszenia Gmin Górnej Narwi* (projekt złożony w 2009 r. w ramach działania 9.3 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko),
- *Modernizacja oświetlenia ulicznego w miejscowościach Narew i Trześcianka* (Projekt złożony w ramach działania Odnowa i Rozwój Wsi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013),
- *Zmniejszenie presji ruchu turystycznego na obszary chronione Doliny Górnej Narwi* (w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, działania 5.1. Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowania różnorodności gatunkowej [dowód: akta kontroli, str. 277-278].

8.8. W latach 2008-2010 (do końca III kwartału) wydatki na zadania związane z realizacją *Programu ochrony środowiska i Planu gospodarki odpadami*, wyniosły ogółem 974,7 tys. zł. Poniesiono je na:

- budowę wodociągu do wsi Puchły, Hajdukowszczyzna, Cimochy i Rybaki oraz przydomowej oczyszczalni ścieków przy świetlicy wiejskiej w Trześciance - 511,4 tys. zł (co omówiono w punkcie 8.7 protokołu),
- modernizację dróg gminnych - 385,5 tys. zł,
- wykonanie 2 studni odgazowujących na składowisku odpadów oraz opracowanie dokumentacji projektowej na budowę sieci wodociągowej, elektroenergetycznej oraz budynku socjalno-garażowego na składowisku – 55,9 tys. zł,
- nagrody związane z konkursem na selektywną zbiórkę odpadów – 21,4 tys. zł,
- budowę przydomowej oczyszczalni ścieków w Gorodczynie (0,5 tys. zł ze środków gfośigw) - dowód: akta kontroli, str. 179, 190-191, 193-207, 209-224, 268, 274-276.

9. Zakres wdrażania dobrowolnych systemów zarządzania środowiskiem ISO 14001 i EMAS³⁵

9.1. Urząd nie posiada informacji o przedsiębiorcach z terenu gminy, którzy wdrożyli normy ISO 14001 lub przystąpili do EMAS [dowód: akta kontroli, str. 317].

9.2. Nie podejmowano dotychczas działań w celu propagowania uzyskania certyfikatów w zakresie zarządzania środowiskowego. Jak wyjaśnił Zastępca Wójta: „(...) *W naszym odczuciu decyzje w tym zakresie powinny być przemyślane i być wyrazem suwerennej decyzji każdego przedsiębiorcy. Uznaliśmy, że pozyskiwanie odpowiednich certyfikatów wymuszają warunki konkurencji rynkowej*” [dowód: akta kontroli, str. 335-336].

9.3. Urząd Gminy nie przystąpił do EMAS i nie posiada certyfikatu ISO 14001. Zastępca Wójta wyjaśnił: „*Urząd jako taki nie podejmował również działań w celu wdrożenia systemu EMAS i uzyskania certyfikatu ISO 14001. W naszej ocenie nasz Urząd jest zbyt mały aby liczyć na wyraźne korzyści biorąc pod uwagę, że po stronie kosztów należałoby zapisać oprócz środków finansowych również czas i energię części pracowników zaangażowanych w zdobycie wymienionych certyfikatów. Wymienione czynniki w małych urzędach, w których pracownicy często są przeładowani obowiązkami służbowymi mają istotne znaczenie. Niezależnie od tego urząd wykonując swoje zadania stara się oszczędnie gospodarować powierzonymi zasobami materialnymi*” [dowód: akta kontroli, str. 336].

10. Nadzór wójta nad realizacją zleczanych prac i wydanych zezwoleń oraz rady gminy nad działaniami organu wykonawczego i stanem środowiska

10.1. Prowadzenie spraw związanych z ochroną środowiska powierzono inspektorowi zatrudnionemu na stanowisku ds. ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska. Do zakresu czynności tego pracownika należało m.in. prowadzenie i koordynacja wszelkich zadań wynikających z przepisów ustaw: [1] Prawo ochrony środowiska, [2] o ochronie przyrody, [3] o odpadach, [4] o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej i depozytowej, [5] o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w tym w szczególności:

³⁵ Europejski, certyfikowany i zestandaryzowany system zarządzania ochroną środowiska EMAS (*Eco-Management and Audit Scheme*), wprowadzony ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o krajowym systemie ek zarządzenia i audytu (EMAS) – Dz. U. Nr 70, poz. 631 ze zm.

- pomoc w przygotowywaniu dokumentów o charakterze programowym oraz sporządzania raportów z ich realizacji,
- udostępnianie informacji o środowisku zgodnie z ustawowymi zasadami,
- przygotowywanie projektów uchwał rady gminy,
- prowadzenie postępowań administracyjnych,
- udział w organizacji selektywnej zbiórki odpadów,
- prowadzenie ewidencji odpadów, zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków,
- składanie wymaganych sprawozdań oraz naliczanie i odprowadzanie należnych opłat do organów uprawnionych do ich pobierania [dowód: akta kontroli, str. 279-282].

10.2. W latach 2008-2010 pracownicy Urzędu nie przeprowadzali kontroli przestrzegania na terenie gminy przepisów o ochronie środowiska. Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej oraz pracownik zatrudniony na stanowisku ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska wyjaśnili, iż nie prowadzili takich kontroli, ponieważ nie otrzymywali od mieszkańców zgłoszeń o naruszaniu przepisów o ochronie środowiska [dowód: akta kontroli, str. 322, 325].

10.3. W Urzędzie nie korzystano dotychczas z wojewódzkiej bazy informacji o środowisku, o której mowa w art. 286 a ust.1 Poś, gdyż – jak wyjaśnił pracownik zatrudniony na stanowisku ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska – nie zachodziła taka potrzeba [dowód: akta kontroli, str. 322].

10.4. Nie wykorzystywano również wojewódzkiej bazy danych dotyczących gospodarowania odpadami (prowadzonej przez marszałka województwa na podstawie art. 37 ust. 6 ustawy o odpadach). Wymieniony wyżej pracownik Urzędu wyjaśnił: „*Nie korzystałem z wymienionej bazy, gdyż nie uczestniczyłem w tworzeniu planu gospodarki odpadami dla gminy Narew. Nie wystąpiła również potrzeba skorzystania z takiej bazy w mojej bieżącej pracy* [dowód: akta kontroli, str. 322].

10.5. W latach 2008-2010 nie kontrolowano przedsiębiorców, którym wydano zezwolenia na odbieranie odpadów, w zakresie zgodności wykonywanej przez nich działalności z udzielonym zezwoleniem. Inspektor ds. rolnictwa, gospodarki mieniem i ochrony środowiska wyjaśnił: „*Nie przeprowadzałem takich kontroli, ponieważ uznałem, że nie ma takiej potrzeby. Nie dochodziły do mnie sygnały o nieterminowym odbieraniu odpadów, bądź*

ich porzucaniu przez odbierających poza gminnym składowiskiem. Nie odnotowałem też skarg mieszkańców na odbiorców odpadów” [dowód: akta kontroli, str. 322].

10.6. W latach 2008-2010 Rada Gminy nie rozpatrywała informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska (do Urzędu nie wpływały takie informacje) - dowód: akta kontroli, str. 283.

10.7. W okresie objętym kontrolą Rada Gminy nie podejmowała uchwał w sprawie ustanowienia lub zniesienia pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo krajobrazowego [dowód: akta kontroli, str. 283].

10.8. W latach 2008-2010 Rada Gminy nie otrzymywała do zaopiniowania projektu studium ochrony przeciwpowodziowej [dowód: akta kontroli, str. 283].

10.9. W latach 2008-2009 r. WIOŚ w Białymstoku przeprowadził 2 kontrole oczyszczalni ścieków w Narwi oraz kontrolę gminnego składowiska odpadów. W wyniku kontroli oczyszczalni nie wydawano zarządzeń pokontrolnych. Kontrola składowiska wykazała natomiast następujące nieprawidłowości:

- brak systemu odgazowującego,
- brak instrukcji przeciwpożarowej,
- przekroczenie ilości odpadów unieszkodliwianych na składowisku w stosunku do wartości określonych w decyzji Starosty Powiatowego w Hajnówce z dnia 9 listopada 2006 r.,
- prowadzenie ilościowej i wartościowej ewidencji odpadów na nieaktualnych wzorach dokumentów,
- ujmowanie w ewidencji wyselekcjonowanych odpadów szklanych, metalu i tworzyw sztucznych łącznie ze zmieszanymi odpadami komunalnymi.

W zarządzeniu pokontrolnym nakazano wyeliminowanie wskazanych nieprawidłowości w terminie do 31 stycznia 2010 r. W odpowiedzi z dnia 5 lutego 2010 r. Wójt Gminy Narew poinformował o realizacji wniosków [dowód: akta kontroli, str. 284-304].

10.10. W okresie objętym kontrolą Rada Gminy nie ustanawiała, w trybie art. 157 ust. 1 Poś, ograniczeń co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko.

10.11. W Radzie Gminy nie funkcjonuje komisja do spraw środowiska. Zagadnienia związane z ochroną środowiska poruszane były bezpośrednio na forum Rady Gminy. W okresie objętym kontrolą rozpatrywano m.in.: sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami, projekt uchwały w sprawie przyjęcia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających

azbest, projekt uchwały w sprawie wyrażenia opinii w sprawie ustanowienia lasów ochronnych na terenie gminy, projekty uchwał w sprawie stawek opłat za przyjęcie odpadów na gminne wysypisko w Narwi oraz w sprawie zatwierdzenia taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków [dowód: akta kontroli, str. 305-309].

10.12. W latach 2008-2010 Rada Gminy, ramach uprawnień kontrolnych, rozpatrywała m.in. sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami. Nie wdrażano innych form kontroli działań Wójta w sprawach związanych z realizacją zadań z zakresu ochrony środowiska [dowód: akta kontroli, str. 172].

Poprzez zamieszczenie w protokóle kontroli niżej wymienionych pouczeń kontroler poinformował Wójta o przysługującym mu prawie:

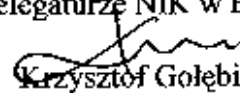
- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od jego otrzymania, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń w nim zawartych (art. 55 ust. 1 i 2 ustawy o NIK);
- odmowy podpisania protokołu, z obowiązkiem złożenia na tę okoliczność w terminie 7 dni wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK). W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin 7 dni - zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy - biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia;
- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w protokóle kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 st. 2 ustawy o NIK).

Fakt przeprowadzenia niniejszej kontroli odnotowano w książce kontroli Urzędu pod poz. 3/2010.

W dniu 28 grudnia 2010 r. jeden egzemplarz protokołu kontroli doręczono Wójtowi Gminy Narw Andrzejowi Pleskowiczowi.

Narw, 28 grudnia 2010 r.

Gł. specjalista kontroli państwowej
w Delegaturze NIK w Białymstoku

Krzysztof Gołębiewski

Narw, 29 grudnia 2010 r.

Wójt Gminy Narw
Andrzej Pleskowicz